

AD 5

OBČINA BREZOVICA

Občinski svet

Tržaška cesta 390
1351 Brezovica
tel: 01 / 360 17 70
faks: 01 / 360 17 71

www.brezovica.si
info@brezovica.si

Datum: 28. 9. 2017

ZADEVA: Demografska študija Občine Brezovica

PRIPRAVIL: BOSON, trajnostno načrtovanje, d.o.o., Dunajska cesta 106, 1000 Ljubljana

POROČEVALEC: dr. Aljoša Jasmin Tahir

PRISTOJNO DELOVNO TELO: Občinski svet Občine Brezovica

PREDLOG SKLEPA:

Občinski svet Občine Brezovica se je seznanil z Demografsko študijo Občine Brezovica.

OBRAZLOŽITEV:

Na podlagi sklepa Občinskega sveta je bila izdelana demografska študija Občine Brezovica, na podlagi katere bomo lahko oblikovali smernice nadaljnjih investicij na področju družbenih dejavnosti v Občini Brezovica.

Priloge:

- Demografska študija Občine Brezovica

BOSON
trajnostno načrtovanje, d.o.o.
Dunajska cesta 106
1000 Ljubljana, Slovenija

Občina Brezovica
Tržaška cesta 390
1351 Brezovica

DEMOGRAFSKA ŠTUDIJA OBČINE BREZOVICA

Avgust 2017

Naslov	Demografska študija Občine Brezovica
Naročnik	Občina Brezovica Tržaška cesta 390 1351 Brezovica
Izvajalec	BOSON, trajnostno načrtovanje, d.o.o. Dunajska cesta 106, 1000 Ljubljana
Direktor (žig in podpis)	dr. Aljoša Jasim Tahir
Številka	255/17
Datum izdelave	20. avgust 2017
Vodja projekta	dr. Aljoša Jasim Tahir, univ.dipl.geog.
Sodelavci	Nela Halilović, dipl.geog.un.

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
1.1	METODOLOGIJA	2
2	GEOGRAFSKI ORIS OBČINE BREZOVICA S Poudarkom NA PRETEKLIH DEMOGRAFSKIH TRENDIH	3
3	ANALIZA PREBIVALSTA IN DEMOGRAFSKA SLIKA OBČINE BREZOVICA S Poudarkom NA OBDOBJU 2010 - 2015	4
3.1	Splošni demografski trendi v občini Brezovica v daljšem časovnem obdobju	4
3.1.1	Število prebivalstva in njegovo spreminjanje	5
3.1.2	Gibanje števila prebivalstva v dvajsetletnem obdobju	8
3.2	Demografski trendi v občini Brezovica s poudarkom na obdobju 2010-2015	10
3.2.1	Naravna, selitvena in skupna rast prebivalstva	11
3.2.2	Starostno-spolna sestava prebivalstva	14
3.2.3	Socialno-ekonomske značilnosti prebivalstva	20
4	PROJEKCIJE RASTI PREBIVALSTVA	26
4.1	TRENDI RASTI PREBIVALSTVA IN MATEMATIČNA PROJEKCIJA ŠTEVILA PREBIVALCEV DO 2030	26
4.2	PROJEKCIJA PREBIVALSTVA PO NARAVNI RASTI	29
4.3	SKUPNA PROJEKCIJA PREBIVALSTVA	33
4.3.1	Nizka različica skupne projekcije prebivalstva	36
4.3.2	Srednja različica skupne projekcije prebivalstva.....	37
4.3.3	Visoka različica skupne projekcije prebivalstva	39
5	OCENA POTREB PO VRTCIH IN ŠOLAH V OBČINI BREZOVICA	41
6	ZAKLJUČEK IN OCENA BODOČEGA DEMOGRAFSKEGA RAZVOJA OBČINE BREZOVICA	45
7	VIRI IN LITERATURA	49

KAZALO SLIK

Slika 1: Lega občine Brezovica	3
--------------------------------------	---

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Delež prebivalstva po starostnih skupinah v občini Brezovica glede na delež prebivalstva na državni ravni v prvem polletju 2017	5
Preglednica 2: Število prebivalstva po naseljih v občini Brezovica v dvajsetletnem obdobju.	7
Preglednica 3: Stopnja rasti v občini Brezovica in po naseljih.....	8
Preglednica 4: Živorojeni, umrli in naravni prirast občine Brezovica med leti 2010 in 2015.....	11
Preglednica 5: Priseljeni in odseljeni v občini Brezovica v obdobju med leti 2010 in 2015.....	13
Preglednica 6: Starostni kontingenti (v %) in indeks staranja prebivalstva občine Brezovica ter Slovenije za obdobje let med 2010 in 2015.....	15
Preglednica 7: Povprečna starost prebivalstva občine med leti 2010 - 2015	15
Preglednica 8: Število prebivalcev glede na status v občini Brezovica in na ravni Slovenije v obdobju med leti 2011-2016.....	23
Preglednica 9: Natančne vrednosti prebivalstva v občini Brezovica do leta 2037 z uporabljenom metodo aritmetične ekstrapolacije	27
Preglednica 10: Natančne vrednosti projekcije prebivalstva v občini Brezovica do leta 2037 z uporabljenom metodo geometrične ekstrapolacije.....	28
Preglednica 11: Podatki srednje variante projekcije po naravni rasti.....	31
Preglednica 12: Projekcija prebivalstva po naravni rasti v občini Brezovica po starostnih skupinah in spolu za leto 2035.....	32
Preglednica 13: Predvideno gibanje števila prebivalstva po nizki različici skupne projekcije prebivalstva	36
Preglednica 14: Gibanje števila prebivalstva v občini Brezovica (skupna projekcija - nizka varianta) po izbranih starostnih razredih in indeksom staranja po pet-letnih intervalih	37
Preglednica 15: Predvideno gibanje števila prebivalstva po srednji različici skupne projekcije prebivalstva	37
Preglednica 16: Gibanje števila prebivalstva v občini Brezovica (skupna projekcija - srednja varianta) po izbranih starostnih razredih in indeksom staranja po pet-letnih intervalih	38
Preglednica 17: Predvideno gibanje števila prebivalstva po visoki različici skupne projekcije prebivalstva	39
Preglednica 18: Gibanje števila prebivalstva v občini Brezovica (skupna projekcija - visoka varianta) po izbranih starostnih razredih in indeksom staranja po pet-letnih intervalih	40
Preglednica 19: Število otrok v starostni skupini 0-4 let po skupni projekciji srednje variante ...	41
Preglednica 20: Število otrok v starostni skupini 5-14 let v obdobju 2015 in 2035	42
Preglednica 21: Skupni pregled sprememb števila prebivalstva po različnih variant projekcij....	46

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Starostna piramida za leto 2017.....	4
<i>Grafikon 2: Gibanje števila prebivalstva po naseljih v dvajsetletnem obdobju</i>	<i>6</i>
<i>Grafikon 3: Gibanje števila prebivalstva v občini v dvajsetletnem obdobju</i>	<i>6</i>
Grafikon 4: Naravno in selitveno gibanje v občini Brezovica v dvajsetletnem obdobju	10
Grafikon 5: Skupni prirast prebivalstva v občini Brezovica v dvajsetletnem obdobju	10
Grafikon 6: Živorojeni in umrli v občini Brezovica v obdobju med leti 2010 in 2015	12
Grafikon 7: Naravno gibanje prebivalstva na ravni Slovenije in občine Brezovica na 1000 prebivalcev v obdobju med leti 2010 in 2015	12
Grafikon 8: Priseljeni in odseljeni prebivalci v občini Brezovica v obdobju med 2010 in 2015	13
Grafikon 9: Priseljeni in odseljeni prebivalci v občini Brezovica po spolu, v obdobju med leti 2010-2015.....	14
Grafikon 10: Gibanje prebivalstva v občini Brezovica po spolu	16
Grafikon 11: Starostna piramida v občini Brezovica v letu 2010.....	17
Grafikon 12:Starostna piramida v občini Brezovica v letu 2011.....	17
Grafikon 13: Starostna piramida v občini Brezovica v letu 2012.....	18
Grafikon 14: Starostna piramida v občini Brezovica v letu 2013.....	18
Grafikon 15: Starostna piramida v občini Brezovica v letu 2014.....	19
Grafikon 16: Starostna piramida v občini Brezovica v letu 2015.....	19
Grafikon 17: Primerjava števila žensk med 25 in 34 letom starosti in deklic med 0 in 14 letom starosti v občini Brezovica, v obdobju med leti 2010 in 2015	20
Grafikon 18: Izobrazbena struktura prebivalcev občine Brezovica	21
Grafikon 19: Izobrazbena struktura prebivalcev Slovenije.....	21
Grafikon 20: Primerjava deležev števila aktivnega, delovno aktivnega in brezposelnega prebivalstva v občini Brezovica v obdobju 2010 - 2015	22
Grafikon 21: Deleži prebivalcev glede na status v občini Brezovica in na ravni Slovenije v obdobju med leti 2011-2016.....	23
Grafikon 22: Neaktivno prebivalstvo občine Brezovica in Slovenije glede na status v obdobju med leti 2011 in 2016.....	24
Grafikon 23: Dnevne migracije prebivalcev občine Brezovica v obdobju med leti 2010 in 2015 .	25
Grafikon 24: Projekcije prebivalstva v občini Brezovica do leta 2037 z uporabljenom metodo aritmetične ekstrapolacije	27
Grafikon 25: Projekcije prebivalstva v občini Brezovica do leta 2037 z uporabljenom metodo geometrične ekstrapolacije	28
Grafikon 26: Bodoče gibanje prebivalstva po naravni rasti v občini Brezovica.....	30

Grafikon 27: Bodoče gibanje prebivalstva po naravni rasti po spolu v občini Brezovica.....	31
Grafikon 28: Starostna piramida ocenjenega števila prebivalstva v letu 2035 po naravni rasti, srednja varianta	32
Grafikon 29: Gibanje selitvenega prirasta v občini Brezovica med leti 1995 in 2015	34
Grafikon 30: Rast prebivalstva upoštevajoč migracije v občino Brezovica	35
Grafikon 31: Rast prebivalstva po spolu upoštevajoč migracije v občino Brezovica	35
Grafikon 32: Starostna piramida v občini Brezovica v letu 2035 po srednji različici skupne projekcije	39
Grafikon 33: Spremembe števila otrok v občini Brezovica v obdobju 2015-2025	42
Grafikon 34: Spremembe števila otrok v občini Brezovica v obdobju 2015-2035	42
Grafikon 35: Spremembe števila otrok v občini Brezovica v obdobju 2015-2025	43
Grafikon 36: Spremembe števila otrok v občini Brezovica v obdobju 2015-2035	44
Grafikon 37: Skupna starostna piramida srednje variante projekcije po naravni rasti in skupne projekcije	47

1 UVOD

Za uspešno načrtovanje prostorskega razvoja na določenem območju je ključno poznavanje temeljnih značilnosti prebivalstva, ki v danem trenutku tam prebiva. Le z uspešnim predvidevanjem prihodnjega razvoja prebivalstva in njegovih značilnosti lahko učinkovito načrtujemo prihodnje razvojne politike. Predvidevanje in napovedovanje prihodnje reprodukcije, oziroma obnavljanja prebivalstva ter njegovih značilnosti je predmet demografije. Ukvarja se s predvidevanjem in z napovedovanjem prihodnjega obnavljanja prebivalstva in njegovih sestavnih delov, za kar pogosto uporabljamo izraz projekcija prebivalstva. Izraz projekcija prebivalstva pomeni izračun verjetnega prihodnjega števila prebivalcev in sestave prebivalstva določenega območja po različnih znakih, ki je zasnovan na hipotezah o bodočem razvoju rodnosti, umrljivosti in preseljevanju. Njegov namen je čim boljše predvideti prihodnje gibanje prebivalstva in spremembe v njegovi sestavi.

Presečno stanje prebivalstvene slike na določenem območju je rezultat tamkajšnjih preteklih procesov. Na osnovi analize preteklega demografskega razvoja nato lahko ugotovimo trenutno stanje in dejanski demografski potencial določenega območja ter izdelamo projekcijo prebivalstva. Na podlagi projekcije prebivalstva lahko nadalje napovemo prihodnje število prebivalstva in sestavo prebivalstva določenega območja po različnih znakih, zasnovanih na hipotezah (predpostavkah) o bodočem razvoju rodnosti, umrljivosti in migracijah prebivalstva. Projekcija (analiza) prebivalstva po naravni rasti nam pove, kakšen demografski razvoj določenega območja lahko pričakujemo v bližnji prihodnosti na osnovi kazalcev rodnosti in smrtnosti. Pri pripravi skupne projekcije rasti prebivalstva (v primeru planske - ciljne projekcije prebivalstva moramo poznati demografske cilje v ciljnem letu, vendar se sama metodologija izdelave projekcije ne razlikuje bistveno) predvidimo normalen prebivalstveni razvoj v prihodnosti (ne predvideva se katastrofalnih dogodkov, vojn, epidemij), poleg lastnega demografskega potenciala območja pa upoštevamo še selitvena gibanja (migracijsko rast ali neto selitve). Projekcija prebivalstva torej temelji na že omenjenih treh kazalcih (rodnost, smrtnost in migracije), pri vseh treh naštetih kazalcih pa je potrebno upoštevati tudi v ozadju določeno porazdelitev po spolu in starosti, ki prav tako v določeni meri vpliva na rezultate (Prebivalstvo Slovenije ..., 2009). Za starostno strukturo in strukturo prebivalstva po spolu lahko rečemo, da se povezujeta z vsemi drugimi strukturami prebivalstva. Njuni poglobitni dejavniki so dolgoročni demografski procesi, ki se bistveno razlikujejo med razvitimi in nerazvitimi državami, oziroma med statistično/administrativno/plansko določenimi enotami prostora znotraj države. Obstajajo namreč velike razlike v aktivnosti, dejavnosti, poklicni strukturi, izobrazbi, pismenosti, itd..., prebivalstva po spolu, oziroma po starostni strukturi.

Prebivalstveno (demografsko) politiko opredeljuje splet demografskih ciljev, ki jih poskušajo doseči nosilci prebivalstvene politike (država, vlada, občine, nevladne organizacije, društva, stranke, vplivni posamezniki, itd...) z ukrepi in dejavnostmi, ki temeljijo na bolj ali manj splošno sprejetih načelih, normah in vrednotah. Prebivalstvena politika se v ožjem smislu nanaša na obseg, strukturo, porazdelitev prebivalstva in njegovih značilnostih, v širšem smislu pa se nanaša na medsebojni odnos med demografsko, ekonomsko in družbeno reprodukcijo. Način sprejemanja prebivalstvene politike je odvisen od institucionalnih, političnih razmer. Na nekatera področja demografske politike, denimo rodnost in smrtnost, občina ne more pomembneje vplivati, medtem ko lahko bistveno vpliva na „push-pull“ dejavnike selitvenih tokov. Med bistvene dejavnike selitvenih tokov lahko uvrstimo življenjsko raven, kakovost življenja, družbeni napredek in trajnostni razvoj.

Namen pričujoče demografske študije je analiza in pregled preteklih in trenutnih demografskih trendov na območju občine Brezovica in na podlagi le-teh priprava projekcij nadaljnjega razvoja

prebivalstva. Z demografsko študijo je podana ocena bodočega demografskega razvoja občine, glede na različne predpostavke oz. cilje v ciljnem letu 2030.

1.1 METODOLOGIJA

Priprava projekcij prebivalstva, s katerimi predstavljamo možni bodoči razvoj števila in sestave prebivalstva, niso omejene zgolj na vrednotenje pridobljenih rezultatov. Uvodoma je potrebno pridobiti in organizirati vhodne podatke oz. osnovne podatke za izračun projekcije. Sledi analiza trendov in oblikovanje hipotez oz. predpostavk bodočega demografskega razvoja. Potrebno je urediti in uskladiti večje število statističnih podatkov, ki so osnova za analizo trenutnega stanja na območju, ki ga preučujemo. Za učinkovito presojanje presečnega stanja, je poleg statističnih podatkov potrebno tudi znanje o območju, za lažjo interpretacijo podatkov in prepoznavanje razvojnih trendov. Podatke je nadalje potrebno ponovno preurediti in oblikovati hipoteze za vnos le-teh v izbrani programski paket, s pomočjo katerega se izračunajo projekcije. Da bi lahko čim bolj široko zajeli in napovedali prihodnje (ne)predvidljive demografske trende v državi, je potrebno običajno pripraviti 3 variante projekcij: nizko, srednjo in visoko, ki naj bi zajele najbolj verjeten celoten obseg prihodnjega razvoja prebivalstva. Čeprav lahko demografski razvoj seže tudi izven spodnje oz. zgornje meje, se je v splošnem izkazalo, da običajno srednja varianta projekcije dokaj dobro predvideva prihodnjo rast prebivalstva vsaj za prihodnjih 20 do 25 let. Pri pripravi predpostavk upoštevamo nek normalen prebivalstveni razvoj v prihodnosti, tako da običajno ne predvidevamo možnosti katastrofalnih dogodkov, vojn, epidemij. Predpostavljeno gibanje kazalca stopnje celotne rodnosti, življenjskega pričakovanja ob rojstvu in neto migracij pa kljub temu le pogojno določa prihodnje gibanje rodnosti, smrtnosti in migracij. Saj imajo vsi naštetih kazalniki v ozadju določeno porazdelitev po spolu in starosti, ki prav tako v določeni meri vpliva na rezultate.

Priprava hipotez je praviloma dvostopenjska:

1. Najprej je treba bodoče trende izraziti z ustreznimi agregatnimi kazalniki (celotna rodnost, pričakovano trajanje življenja ob rojstvu, neto selitve).
2. Nato se izračuna ustrezna starostna porazdelitev po posameznih obdobjih in glede na število variant.

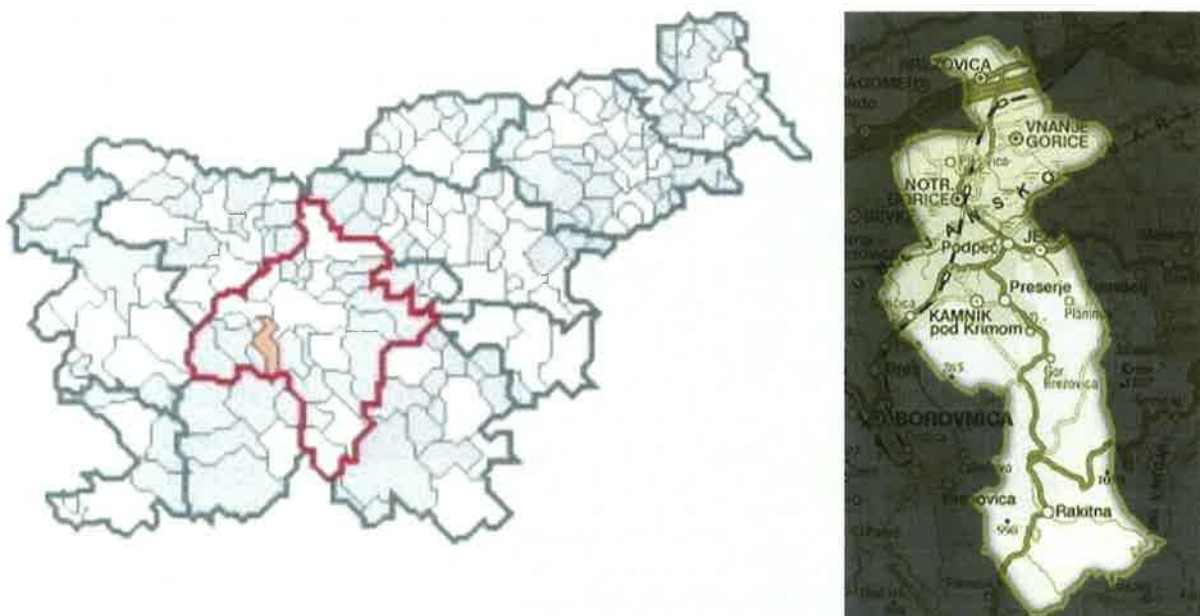
Projekcije so zaključene z analizo in predstavitvijo končnih rezultatov.

Vse definicije in terminološke razlage so povzete po publikaciji Statističnega urada RS, Prebivalstvo Slovenije danes in jutri, 2008 – 2060.

2 GEOGRAFSKI ORIS OBČINE BREZOVICA S Poudarkom NA PRETEKLIH DEMOGRAFSKIH TRENDIH

Občina Brezovica je del Ljubljanske urbane regije in Osrednjeslovenske statistične regije, locirana v njenem jugozahodnem delu. Na vzhodu meji na občine Ljubljana, Ig ter Velike Lašče, na jugu na občino Cerknica, na zahodu na občine Borovnica, Vrhnika in Log-Dragomer, na severu pa je omejena z občino Dobrova-Polhov Gradec (Atlas okolja, 2017). Občina Brezovica je bila ustanovljena ob teritorialnem preoblikovanju komun 3. 10. 1994. Nastala je iz takratne komune Ljubljana Vič - Rudnik (SURS, 2017). Obsega 16 naselij, Brezovica pri Ljubljani, Dolenja Brezovica, Gorenja Brezovica, Goričica pod Krimom, Jezero, Kamnik pod Krimom, Notranje Gorice, Planinca, Plešivca, Podpeč, Podplešivica, Preserje, Prevalje pod Krimom, Rakitna, Vnanje Gorice, Žabnica. Brezovica je občinsko, oskrbno in administrativno središče občine z največ prebivalci. Velika je 91,2km², od tega 30km² občine pokriva Ljubljansko barje, ki je območje Nature 2000 in Krajinskega parka Ljubljansko barje. V južnem delu le-ta preide v Krimsko hribovje z Rakitniško planoto, ki je del dinarskih planot notranje Slovenije. Na skrajnem severu občine sega površje v Polhograjsko hribovje (Atlas okolja, 2017).

Slika 1: Lega občine Brezovica

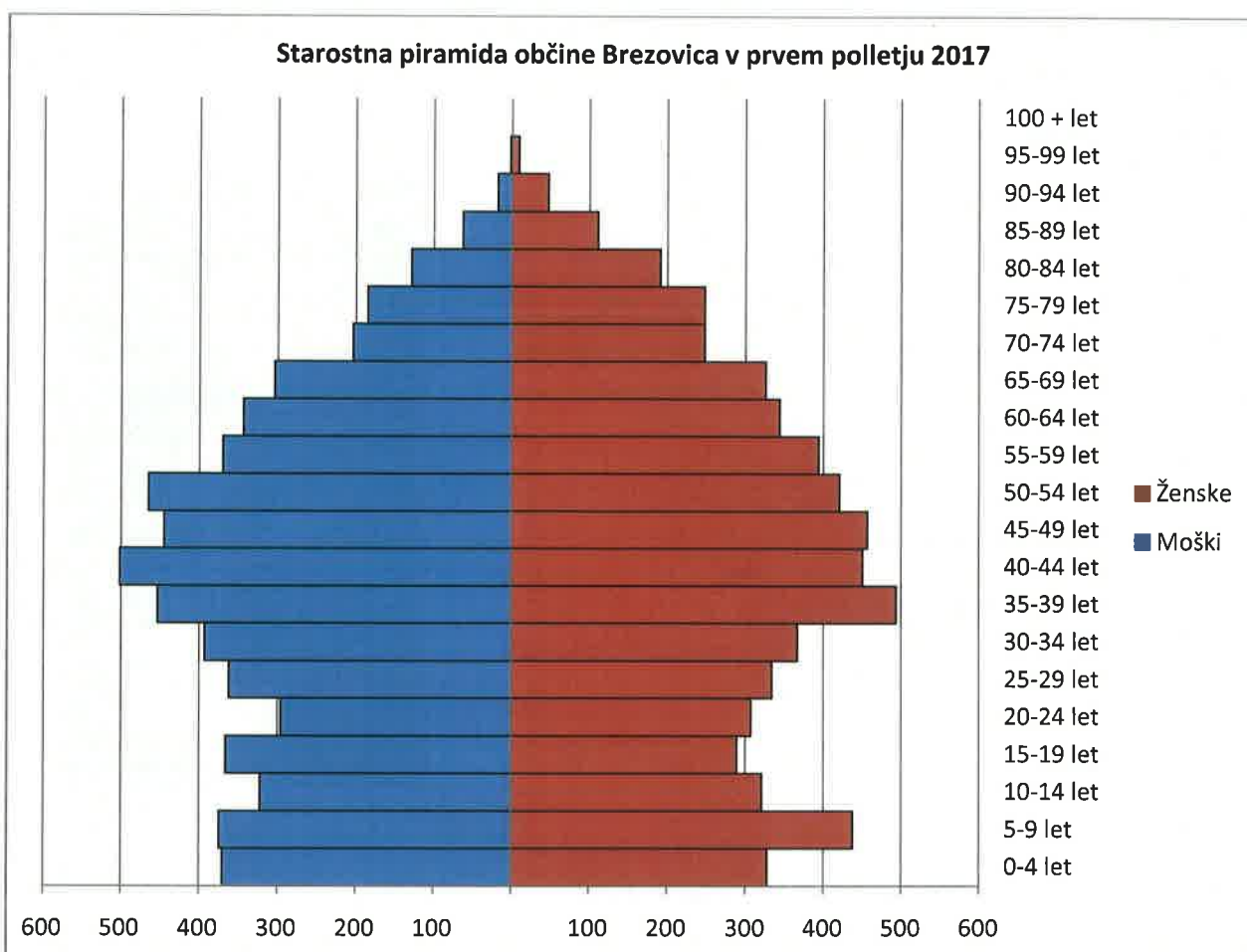
Vir: Združenje občin, 2017 in Občina Brezovica, 2017.

3 ANALIZA PREBIVALSTA IN DEMOGRAFSKA SLIKA OBČINE BREZOVICA S POUDARKOM NA OBDOBJU 2010 - 2015

V sledečem poglavju so nanizani statistični podatki s področja demografskega in prostorskega razvoja za občino Brezovica v daljšem časovnem obdobju, v nadaljevanju pa so predstavljeni podrobni demografski trendi na podlagi razpoložljivih podatkov, s poudarkom na obdobju 2010 - 2015.

V prvem polletju leta 2017 je v občini živel 12.092 prebivalcev, od tega je bilo 5967 moških in 6125 žensk. Občina je nadpovprečno gosto poseljena v primerjavi s slovenskim povprečjem (102 prebivalca/km²), saj je v prvem polletju leta 2017 na enem km² živel 132,6 prebivalcev (SURS, 2017).

Grafikon 1: Starostna piramida za leto 2017

3.1 Splošni demografski trendi v občini Brezovica v daljšem časovnem obdobju

Sedanje demografske razmere in demografski potencial so posledica preteklih demografskih značilnosti (rodnost, smrtnost, priselitve, odselitve ipd.), ki so v vzročno-posledičnem odnosu s socialno-ekonomskimi značilnostmi. Zato so analize preteklih procesov v prostoru in demografskih dogodkov z vidika boljšega razumevanja trenutne podobe zelo pomembne.

Območje občine je bilo funkcijsko pomembno že tekom različnih zgodovinskih obdobj zaradi ugodne lege in naravnih danosti, posledično pa je bilo poseljeno že v prazgodovini. V času Rimljanov je na območju potekala pomembna prometna pot od Vrhnike, preko Brezovice do Ljubljane, poleg tega pa je tam bilo tudi locirano pristanišče, od koder so po Ljubljanci prevažali

dobrine do Ljubljane. V 19. stoletju so zgradili na območju železniško progo. Predvsem naravne danosti in lokacija med Vrhniko in Ljubljano so bili dejavniki za razvoj agrarnih, industrijsko-obrtniških in terciarnih dejavnosti. Vloga nekoč glavne prometne žile, državna cesta Ljubljana-Vrhnika-Logatec-Postojna, je danes zmanjšana zaradi vzporedno zgrajene avtoceste in njenega priključka na Brezovici. Ravno tako se je sama vloga občine zmanjšala iz vidika razvojnih dejavnosti, v zadnjih 15 letih se krepi predvsem stanovanjsko-bivalna funkcija naselij. Gre za priseljitveno privlačno območje, ki je z zaposlitvenega vidika precej vezano na izvenobčinska območja, med drugim zaradi bližine sosednje Mestne občine Ljubljana. Posledično je moč opaziti izrazito "spalno" funkcijo v posameznih delih naselij. Pomen agrarnih dejavnosti se je zmanjšal, povečuje se število novogradenj in dejavnosti, značilnih za urbana območja, kar se v prostoru vidi v spremembi morfologije in izgleda naselij in je med drugim rezultat procesa suburbanizacije (Šijanec, 2011). Poleg specifičnih prostorskih sprememb na območju občine, so značilne tudi specifične družbene razmere, glede na razmere na državni ravni.

Značilna je nižja povprečna starost prebivalstva (40,9 let), glede na slovensko povprečje (43 let), ravno tako je značilen večji delež mlajšega prebivalstva (0-14 let), v primerjavi s starejšim prebivalstvom (65 let in več).

Preglednica 1: Delež prebivalstva po starostnih skupinah v občini Brezovica glede na delež prebivalstva na državni ravni v prvem polletju 2017

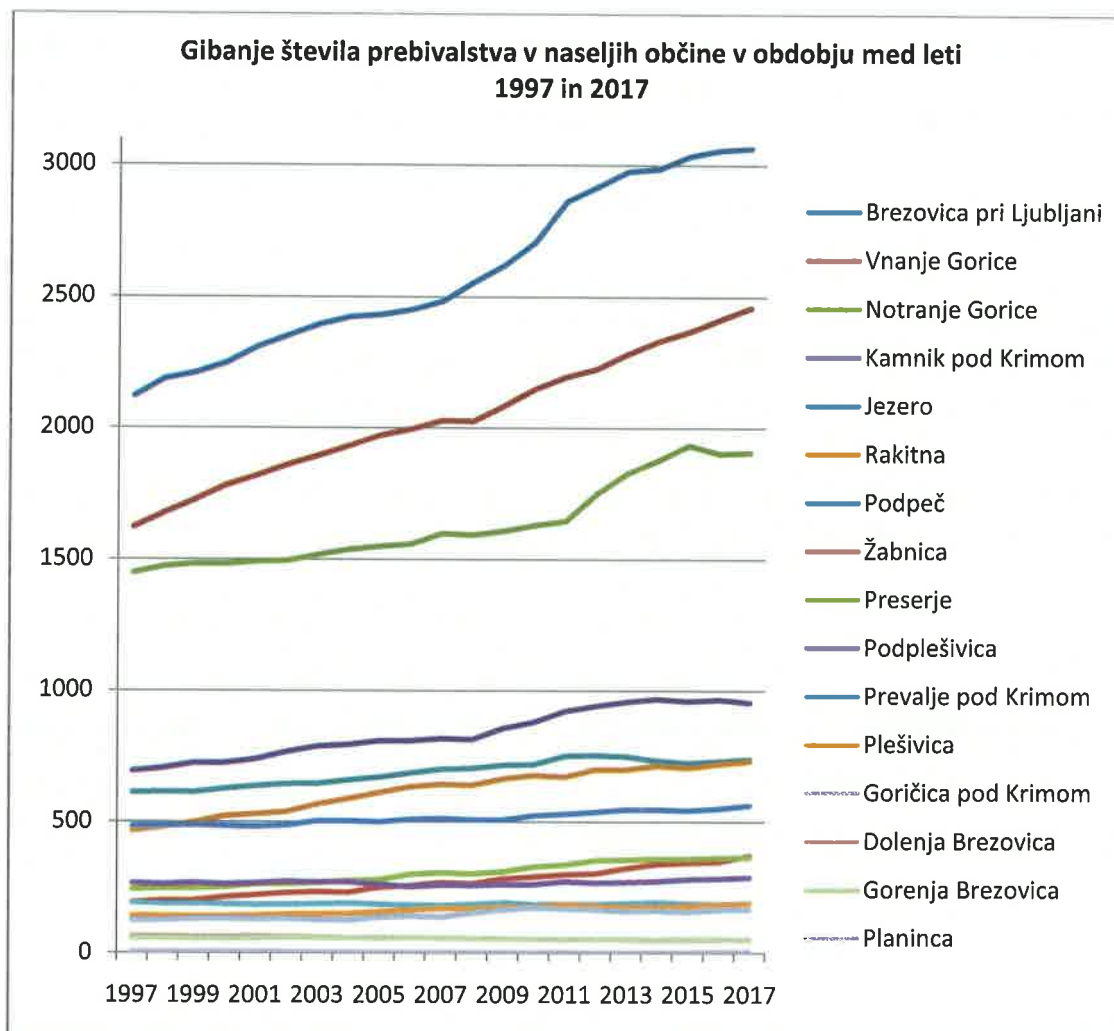
	Delež prebivalcev, starih 0-14 let (%)	Delež prebivalcev, starih 15-64 let (%)	Delež prebivalcev, starih 65 let ali več (%)	Delež prebivalcev, starih 80 let ali več (%)
SLOVENIJA	14,9	66,2	18,9	5,1
Brezovica	17,8	65,0	17,2	4,7

Vir: SURS, 2017

3.1.1 Število prebivalstva in njegovo spreminjanje

Prebivalstvo s svojimi značilnostmi, delovanjem, ustvarjanjem daje svojevrsten pečat ne le sedanjim razmeram, temveč je glavni povzročitelj vsega, kar se je dogajalo v preteklosti in kar se bo zgodilo v prihodnosti. Je nosilec razvoja nekega območja. Značilnosti prebivalstva se zaradi njegove vsakodnevne izpostavljenosti in odvisnosti tako od naravnih kot tudi družbenih razmer zelo hitro spreminjajo.

Grafikon 2: Gibanje števila prebivalstva po naseljih v dvajsetletnem obdobju

Vir: SURS, 2017

Grafikon 3: Gibanje števila prebivalstva v občini Brezovica v dvajsetletnem obdobju

Vir: SURS, 2017

Preglednica 2: Število prebivalstva po naseljih v občini Brezovica v dvajsetletnem obdobju.

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Brezovica pri Ljubljani	2120	2186	2209	2248	2308	2352	2394	2423	2431	2449	2482	2555	2619	2700
Vnanje Gorice	1623	1677	1727	1783	1819	1861	1896	1933	1972	1995	2029	2026	2085	2140
Notranje Gorice	1447	1472	1481	1481	1490	1494	1517	1536	1549	1557	1598	1593	1607	1620
Kamnik pod Krimom	694	704	724	724	739	767	788	794	809	808	817	813	856	870
Jezero	610	613	611	625	635	643	644	658	669	685	699	703	715	710
Rakitna	467	481	499	522	529	538	567	588	612	633	643	640	664	670
Podpeč	483	484	487	483	480	486	503	503	499	509	512	508	508	520
Žabnica	193	201	201	214	221	230	233	231	251	256	269	264	283	290
Preserje	241	246	245	251	262	263	267	275	278	300	305	302	311	320
Podplešivica	266	263	267	263	266	273	270	271	261	253	259	258	261	260
Prevalje pod Krimom	190	187	188	186	183	184	187	189	185	183	182	185	193	180
Plešivica	143	142	142	141	144	148	149	150	158	164	170	170	174	170
Goričica pod Krimom	123	124	129	130	128	131	126	124	136	140	137	152	165	170
Dolenja Brezovica	64	64	63	62	64	62	60	58	58	57	56	56	55	50
Gorenja Brezovica	55	56	54	54	55	58	57	57	55	57	57	56	54	50
Planinca	4	4	4	4	4	3	2	2	2	2	2	2	2	0
SKUPAJ	8723	8904	9031	9171	9327	9493	9660	9792	9925	10048	10217	10283	10552	10800

Vir: SURS, 2017

Občina Brezovica je območje s hitro rastjo števila prebivalstva. Posledice procesa suburbanizacije so zaznamovale večino naselij. Naselja v občini Brezovica imajo v povprečju 806 prebivalcev, močno izstopajo naselja Brezovica pri Ljubljani, Vnanje Gorice in Notranje Gorice, ki tvorijo urbano aglomeracijo, v kateri živi več kot polovica prebivalstva občine. V omenjenih naseljih je najbolj značilno priseljevanje prebivalcev, kot posledica bližine Ljubljane, prometnih povezav, ugodnega reliefa (ravninski del Ljubljanskega barja), razpoložljivost zazidalnih površin ter bližine rekreacijskih, oskrbnih, šolskih in drugih središč (SURS, 2017).

Geografska porazdelitev prebivalstva izraža razmerje med številom celotnega prebivalstva in ozemljem, na katerem to prebivalstvo živi. Tako opredeljeno naseljenost ozemlja obravnavamo neodvisno od resursov tega ozemlja in jo izražamo z gostoto naseljenosti (poselitve) (Malačič J., 2006). Skladno z višanjem števila prebivalstva v občini v dvajsetletnem obdobju, se je višala tudi gostota naseljenosti, ki se je zvišala iz začetne vrednosti 95,47 prebivalca/km² na 132,58 prebivalca/km² v letu 2017. V primerjavi s slovenskim povprečjem (101 prebivalca/km²) ima Občina Brezovica višjo, oziroma nadpovprečno gostoto poseljenosti.

3.1.2 Gibanje števila prebivalstva v dvajsetletnem obdobju

Stopnja rasti prebivalstva v občini Brezovica

Preglednica 3: Stopnja rasti v občini Brezovica in po naseljih

	1997	2017	Stopnja rasti (%)
Brezovica pri Ljubljani	2120	3065	44,57
Vnanje Gorice	1623	2458	51,44
Notranje Gorice	1447	1907	31,78
Kamnik pod Krimom	694	954	37,46
Jezero	610	739	21,14
Rakitna	467	731	56,53
Podpeč	483	562	16,35
Žabnica	193	371	92,22
Preserje	241	364	51,03
Podplešivica	266	289	8,64
Prevalje pod Krimom	190	191	0,52
Plešivica	143	188	31,46
Goričica pod Krimom	123	167	35,77
Dolenja Brezovica	64	52	-18,75
Gorenja Brezovica	55	50	-9,09
Planinca	4	4	0
Skupaj	8723	12092	38,62

Vir podatkov: SURS, 2017

Po pregledu podatkov ugotavljamo, da je v dvajsetletnem obdobju v povprečju zabeležena rast prebivalstva v občini Brezovica. V večini naselij na območju Ljubljanskega barja ter tudi v nekaterih na meji med Krimskim hribovjem in Ljubljanskim barjem (zlasti Podpeč in Jezero) se zadnjih petnajst let zaradi priseljevanja odvija proces suburbanizacije, ki je najintenzivnejši v naseljih Brezovica, Vnanje Gorice ter nekaterih naseljih na in ob vznožju Plešivice: Notranje Gorice, Žabnica in Plešivica. Zaradi suburbanizacije se spreminja arhitekturni izgled naselij in tudi tlorisi naselij (nekdanj manjših vasi), spreminja pa se tudi sestava (kmetje imajo vedno manjši delež) in način življenja prebivalstva. Naselji z negativno rastjo sta Dolenja in Gorenja Brezovica, Planinca pa je naselje z ničto rastjo. Najvišjo rast ima naselje Žabnica, sledi ji Rakitna, kjer je značilen trend gradnje sekundarnih bivališč v prvi fazi in v kasnejših fazah tudi primarnih bivališč skladno s procesom suburbanizacije oz. urbanizacije podeželja.

Na območju občine Brezovica je možno naselja s podobnim spreminjanjem števila prebivalcev za obdobje 1997-2017 razvrstiti v tri razrede prebivalstvenih (demografskih) tipov, in sicer naselja za katera je značilen:

- a) porasta prebivalstva (število prebivalstva se je povečalo za več kot 0,5 % od povprečnega števila prebivalcev v naselju od leta 1997 do 2017),
- b) stagnacija prebivalstva (število prebivalstva se je povečalo za 0,5 % ali zmanjšalo za 0,5 %),
- c) upada prebivalstva (število prebivalstva se je zmanjšalo za več kot 0,5 %).

V prvi razred lahko razvrstimo večino naselij: Brezovica pri Ljubljani, Vnanje Gorice, Notranje Gorice, Kamnik pod Krimom, Jezero, Rakitna, Podpeč, Žabnica, Preserje, Podplešivica, Prevalje pod Krimom, Plešivica, Goričica pod Krimom. V razred naselij, katerih število prebivalcev stagnira uvrščamo zgolj eno naselje: Planinca. Razred, kamor razvrstimo naselja, kjer je zabeležen upad prebivalstva pa sta zgolj Dolenja in Gorenja Brezovica.

Naravno in selitveno gibanje prebivalstva v občini Brezovica

Rodnost, umrljivost, selitve in skupni prirast so demografski pojavi, ki kažejo na biološke, gospodarske, družbene, antropološke, kulturne in psihološke dejavnike (značilnosti) vsake družbe. Na podatke, ki kažejo na omenjene kazalnike vplivajo tako družbeni kot biološki dejavniki. Vloga dejavnikov se skladno z gospodarskim in socialnim razvojem družbe počasi spreminja (izjema so »izredni« dejavniki, katerih vloga je pomembna krajši čas in so povezani z izrednimi dogodki kot so vojne, ekonomske krize, naravne katastrofe ipd.).

Rodnost je demografski pojav, s katerim se izraža pogostost rojstev pri prebivalstvu kot celoti oz. pri njegovih posameznih delih in predstavlja pozitivno sestavino naravnega obnavljanja prebivalstva. Namesto pojma rodnost se pogosto uporablja pojem nataliteta, ki se izraža s številom živorojenih v določenem obdobju.

Z vidika preučevanja spada **umrljivost** med enostavnejše demografske pojave saj gre pri smrti za neizogiben in neponovljiv dogodek. Z izrazom umrljivost mislimo predvsem na pogostost umiranja prebivalstva ali mortaliteta, ki je izražena s številom umrlih.

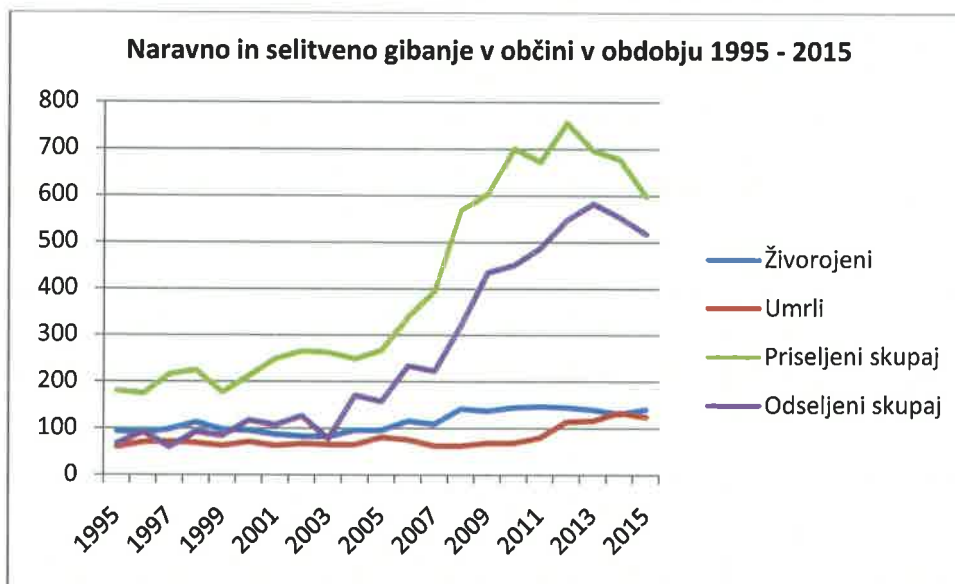
Naravni prirast razlika med številom živorojenih in številom umrlih na določenem območju v koledarskem letu.

Selitve oz. migracije prebivalstva v pomembni meri odsevajo gospodarske, politične, narodne, verske in kulturne razmere posameznih območij. Ponavadi se opredeljujejo kot prostorski premiki prebivalcev (selivcev) iz odselitvenega v priselitveno območje. Zaradi številnih dejavnikov, ki nanje vplivajo oz. jih pogojujejo, so smeri selitvenih gibanj in njihov obseg veliko manj predvidljivi in stalni kot naravno gibanje prebivalstva.

Selitveni prirast je razlika med številom priseljenih in odseljenih na določenem območju v koledarskem letu.

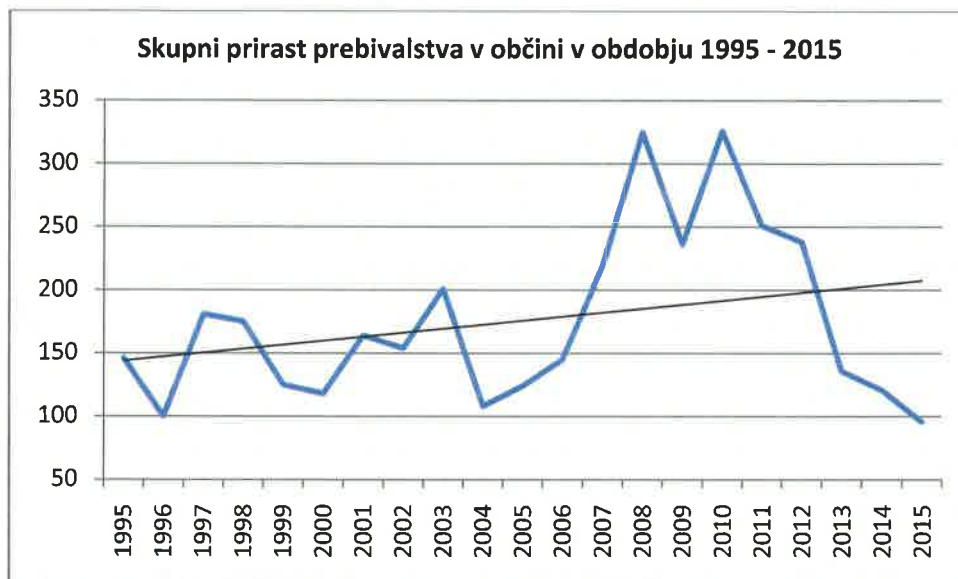
Skupni prirast je izračun naravnega in selitvenega prirasta na obravnavanem območju v koledarskem letu in predstavlja končno vrednost sprememb v številu prebivalstva.

Grafikon 4: Naravno in selitveno gibanje v občini Brezovica v dvajsetletnem obdobju

Vir podatkov: SURS, 2017

Grafikon 5: Skupni prirast prebivalstva v občini Brezovica v dvajsetletnem obdobju

Vir podatkov: SURS, 2017

V obdobju med leti 1995 in 2015 je prebivalstvo v občini naraščalo predvsem na račun priselitev (prebivalstvo iz drugih občin in tujine skupaj), ravno tako pa je v celotnem obdobju bil naravni prirast pozitiven, z izjemo leta 2014, ko je število umrlih bilo višje od števila rojenih za tri. Posledično je skupni prirast prebivalstva v celotnem obdobju bil pozitiven in zabeležen je pozitiven trend.

3.2 Demografski trendi v občini Brezovica s poudarkom na obdobju 2010-2015

Razpoložljivi podrobni statistični podatki za obdobje 5 let z interpretacijo le-teh kažejo na

demografski trend v občini Brezovica in so podlaga za izračun trendov spreminjanja v prihodnosti.

3.2.1 Naravna, selitvena in skupna rast prebivalstva

Med glavne dejavnike reprodukcije zaprtega in odprtega prebivalstva štejemo demografske pojave rodnot, umrljivost (smrtnost) in selitve prebivalstva. Rodnot označuje razmerje med živorojenimi in ženskim prebivalstvom v rodnem obdobju (rodno obdobje je čas sposobnosti rojevanja, upoštevajoč ženske v starostnem obdobju od 15 do 49 let). Namesto pojma rodnot se pogosto uporablja pojem nataliteta, t.j. razmerje med živorojenimi in celotno populacijo. Demografska statistika definira smrt kot nastop trajne odsotnosti kakršnegakoli znaka življenja po živem rojstvu. Na ta način je smrt definirana kot dogodek. Splošna stopnja smrtnosti je bistveno odvisna od starostne strukture prebivalstva in spola, najprimernejši kazalnik za primerjavo smrtnosti med različnimi prebivalstvi pa je življenjsko pričakovanje ob rojstvu, oziroma dolžina življenja. Selitve običajno opredelimo kot prostorske premike posameznih prebivalcev ali selivcev iz odselitvenega v priselitveno območje (selitveni tok). Poznamo različne vrste selitev (začasne, trajne; notranje, zunanje; prostovoljne, prisilne;...). Omeniti je potrebno, da so z migracijami tesno povezani tudi procesi prilagajanja med priseljenci in nemigrantskim prebivalstvom priselitvenega območja (še posebej pomembno, kader se migranti in nemigranti razlikujejo po etnični, verski, rasni in drugi pripadnosti), kar pa ni predmet te demografske študije (Malačič J., 2006).

Rast prebivalstva je v odprtem prebivalstvu sestavljena iz naravne in migracijske rasti, v zaprtem prebivalstvu pa je enaka naravni rasti. Naravno rast (naravni prirastek) definiramo kot razliko med rodnotjo in umrljivostjo. Če je rodnot višja od smrtnosti, je naravna rast pozitivna, obratno pa je negativna. Selitvena rast je opredeljena kot razlika med priselitvami in odselitvami, zato je enaka neto selitvam. Vsota naravne in selitvene rasti je enaka skupni, celokupni rasti prebivalstva (Malačič J., 2006).

Naravno gibanje prebivalstva

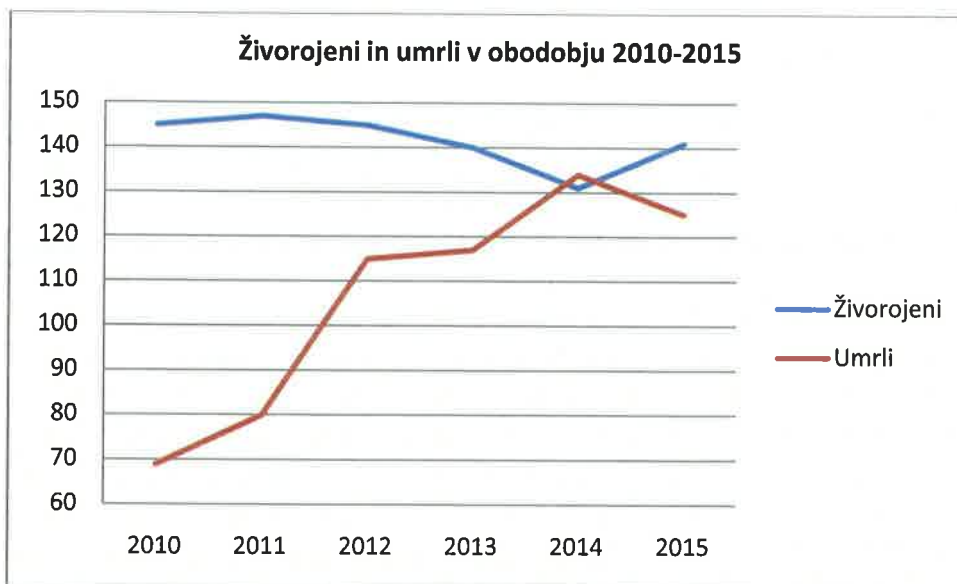
Preglednica 4: Živorojeni, umrli in naravni prirast občine Brezovica med leti 2010 in 2015

Leto	Živorojeni		Umrli		Naravni prirast
	Moški	Ženske	Moški	Ženske	
2010	64	81	44	25	76
2011	75	72	45	35	67
2012	74	71	57	58	30
2013	78	62	55	62	23
2014	75	56	58	76	-3
2015	72	69	63	62	16

Vir: SURS, 2017

V obravnavanem obdobju je, z izjemo leta 2014, ko so se 3 osebe manj rodile kot umrle, zabeležen pozitiven trend. Pozitiven prirast in nižji delež umrlih, v primerjavi z živorojenimi gre pripisati ugodni starostni strukturi in vitalnosti prebivalstva. Kljub ugodnim statističnim podatkom pa je zaskrbljujoče, da se naravni prirast zmanjšuje, saj se le-ta v obdobju med leti 2010 in 2015 zmanjšal iz vrednosti 76, na vrednost 16.

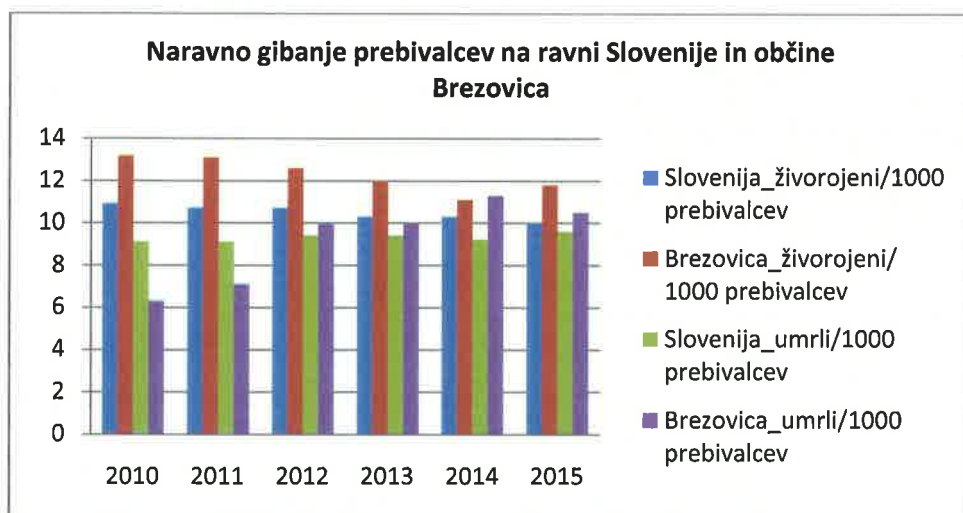
Grafikon 6: Živorojeni in umrli v občini Brezovica v obdobju med leti 2010 in 2015

Vir: SURS, 2017

Iz grafa, ki prikazuje živorojene in umrle osebe v obdobju med leti 2010 in 2015 je razvidno počasno upadanje števila rojstev in hkratno višanje števila umrlih. Na račun višanja števila umrlih v občini se znižuje naravni prirast. Glede na povečevanje števila mlajših žensk (starostna piramida prikazuje postopno večanje števila žensk v starostni skupini med leti 0 in 25) je pričakovati nadaljevanje pozitivnih trendov na račun rodnosti, vendar pa se prebivalstvo stara in posledično se bo tudi smrtnost višala v obdobjih, ki sledijo. Velja tudi omeniti dejstvo, da je povprečna starost ženske ob rojstvu prvega otroka na nacionalni ravni 29 let.

Grafikon 7: Naravno gibanje prebivalstva na ravni Slovenije in občine Brezovica na 1000 prebivalcev v obdobju med leti 2010 in 2015

Vir: SURS, 2017

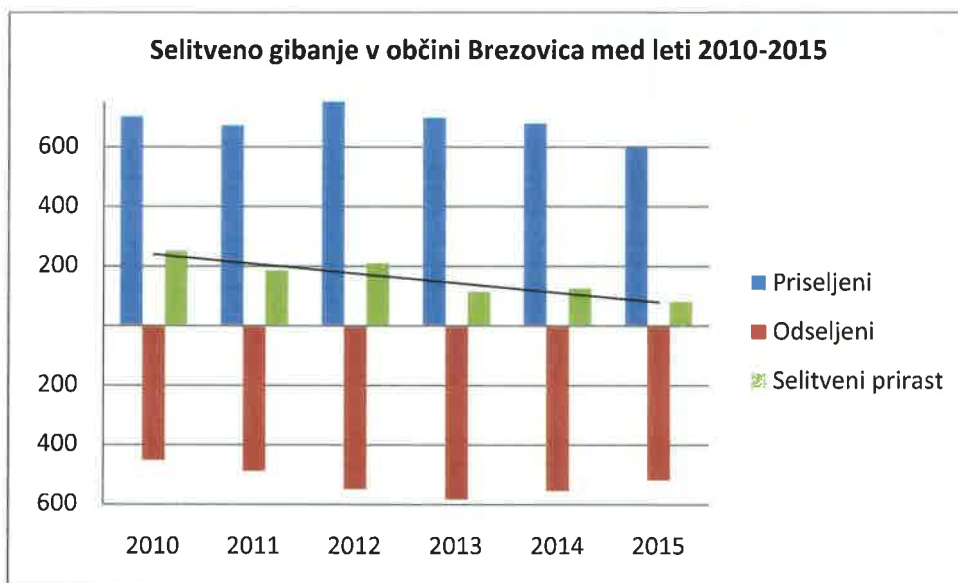
Primerjava podatkov na nacionalni in občinski ravni za naravno gibanje prebivalstva v obdobju 2010-2015 kaže na splošno višjo stopnjo rodnosti na občinski ravni in odstopanje podatkov od slovenskega povprečja. Graf prikazuje tudi, da se je sprva nizka umrljivost na občinski ravni zvišala v obravnavanem obdobju in od leta 2012 dalje tudi preseгла nacionalno raven.

Selitveno gibanje prebivalstva

Na splošno velja, da so zaradi upadanja rodnosti in staranja prebivalstva postale selitve na številnih

območjih najpomembnejša sestavina razvoja oz. rasti prebivalstva. Selitveni tokovi so še pomembnejši za območja z manj prebivalci, saj lahko ima že majhna sprememba na področju priseljevanja ali odseljevanja pomemben vpliv na sestavo in prostorsko razporeditev prebivalstva. V primeru občine Brezovica je selitveni prirast bistveno večji kot naravni prirast, posledično pa so priseljene osebe ena glavnih komponent ohranjanja dobre prebivalstvene strukture.

Grafikon 8: Priseljeni in odseljeni prebivalci v občini Brezovica v obdobju med 2010 in 2015

Vir: SURS, 2017

Graf selitvenega gibanja v obdobju med 2010 in 2015 nakazuje na velik presežek priseljenih oseb nad odseljenimi, sicer pa trenda črta nakazuje na postopno znižanje selitvenega prirasta. Prebivalci se preseljujejo v občino na račun procesa suburbanizacije Mestne občine Ljubljana in urbanizacije v preteklosti podeželskega prostora občine Brezovica. Območje občine Brezovica je z lokacijo blizu prestolnice, dostopnostjo do avtoceste, ter ugodnim naravnim pogojem za poselitev, privlačno predvsem mlajši populaciji. Slednje je bistven razlog za ugodno prebivalstveno sliko.

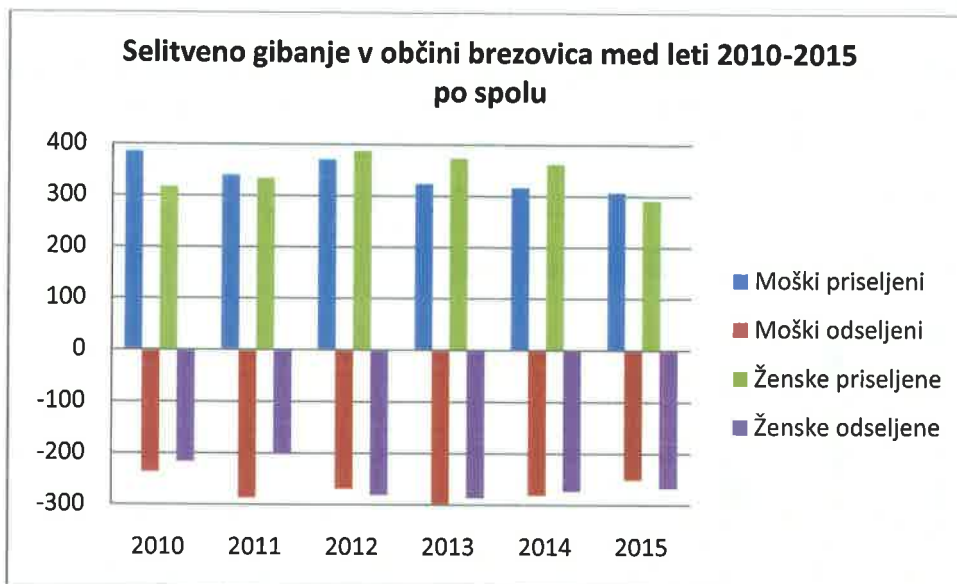
Preglednica 5: Priseljeni in odseljeni v občini Brezovica v obdobju med leti 2010 in 2015

	Priselitve iz drugih občin	Priselitve iz tujine	Odselitve v druge občine	Odselitve v tujino
2010	614	87	393	58
2011	590	82	430	58
2012	700	56	492	56
2013	638	58	531	52
2014	601	77	493	61
2015	539	59	456	62

Vir: SURS, 2017

Tabela priseljenih in odseljenih v občini Brezovica v obdobju med 2010 in 2015 prikazuje presežek priseljenih in odseljenih med občinami, nad priseljenimi oz tujine in odseljenimi v tujino.

Grafikon 9: Priseljeni in odseljeni prebivalci v občini Brezovica po spolu, v obdobju med leti 2010-2015

Vir: SURS, 2017

Spolna struktura priseljenih in odseljenih prebivalcev (upoštevajoč medobčinske selitve s tujino) v občini Brezovica nakazuje na približno isto spolno zastopanost priseljenih oseb, kar se lahko pripiše priselitvam mlajših družin in parov (skupaj 2040 priseljenih moških in 2061 priseljenih žensk), ki je značilen trend na tem območju. Nasprotno temu pa je pri odselitvah opazen manjši presežek odselitev moških nad ženskimi (1619 odseljenih moških in 1524 odseljenih žensk).

3.2.2 Starostno-spolna sestava prebivalstva

Struktura prebivalstva po spolu je odvisna od razmerja med dečki in deklicami ob rojstvu, razlik v smrtnosti po spolu in starosti ter razlik v selitvah po spolu in starosti. Statistično je strukturo prebivalstva po spolu mogoče enostavno izraziti z odstotkom moških ali žensk med celotnim prebivalstvom, ali pa s koeficientoma maskulinitete in feminitete, ki izražata število moških ali žensk na sto oseb nasprotnega spola. Prebivalstvo lahko razčlenjujemo po starosti na starostne razrede (starostne kontingente) izražene v časovnih enotah, navadno so to enoletni ali petletni razredi. Starostne razrede lahko nadalje razdelimo na kontingent otroci (0-14 let), delovni kontingent (15-64 let za moške in 15-59 let za ženske), rodni kontingent (15-49 let), kontingent starega prebivalstva (nad 65 let), itd. Med relativnimi kazalniki starostne strukture se najpogosteje uporabljajo odstotki posameznih starostnih razredov glede na celotno prebivalstvo in indeksi staranja. Indeksi staranja so definirani z razmerjem med številom starega prebivalstva in številom otrok, izražajo število starih 65 in več v neki družbi na 100 otrok v starosti 0-14 let (Malačič J., 2006).

Staranje prebivalstva lahko definiramo kot povečanje deleža starega prebivalstva nad neko starostno mejo v celotnem prebivalstvu (običajno se za mejo uporablja 65. leto starosti). Proces staranja prebivalstva lahko prikažemo z naraščanjem odstotka starega prebivalstva, povečevanjem indeksa staranja ali rastjo srednje starosti prebivalstva. Prebivalstva se lahko starajo ali pomlajujejo, v grobem ločimo mlada, zrela in stara prebivalstva. Po Malačiču (Malačič J., 2006) so v literaturi mlada prebivalstva opredeljena z odstotkom starega prebivalstva (65+) do 5 in z indeksom staranja do 15, zrela prebivalstva z odstotkom starih 5 do 7 in z indeksom staranja 15 do 25, stara prebivalstva pa po Malačičevem mnenju pri 10 odstotkih in indeksu staranja 40, pri čemer bi bilo smiselno uvesti še pojem zelo starega ali pretirano starega prebivalstva (meja za to kategorijo bi lahko bila 20 odstotkov starih 65 in več let). V primeru starega prebivalstva lahko

pričakujemo manjše število rojstev, manjšo rast prebivalstva in predvsem neugodno razmerje med aktivnim in neaktivnim (starejšim) prebivalstvom. Vzroki staranja zaprtega prebivalstva (zaprto prebivalstvo je pod vplivom rodnosti in smrtnosti, odprto prebivalstvo pa je še pod dodatnim vplivom migracij) so povezani z upadanjem rodnosti in smrtnosti (oziroma podaljševanjem življenjske dobe prebivalstva v daljšem obdobju), pri staranju odprtega prebivalstva pa igra pomembno vlogo odseljevanje mladega prebivalstva. Neto priseljevanje mladih prispeva k pomlajevanju, neto priseljevanje starih pa k staranju (npr. priselitve upokojujencev na klimatsko sprejemljivejša območja).

Preglednica 6: Starostni kontingenti (v %) in indeks staranja prebivalstva občine Brezovica ter Slovenije za obdobje let med 2010 in 2015

<i>Prostorska enota (leto)</i>	<i>0-14 (%)</i>	<i>15-64 (%)</i>	<i>65+ (%)</i>	<i>Indeks staranja ((65+)//(0-14))</i>
Občina Brezovica (2010)	17,2	68,6	14,2	82,7
Slovenija (2010)	14,1	69,3	16,6	117,4
Občina Brezovica (2011)	17,4	68,5	14,1	81
Slovenija (2011)	14,2	69,1	16,6	116,8
Občina Brezovica (2012)	17,4	67,2	15,5	89,2
Slovenija (2012)	14,4	68,7	17	118
Občina Brezovica (2013)	17,6	66,7	15,7	89,1
Slovenija (2013)	14,5	68,2	17,3	118,9
Občina Brezovica (2014)	17,8	66	16,1	90,5
Slovenija (2014)	14,7	67,6	17,7	120,5
Občina Brezovica (2015)	17,8	65,5	16,7	94,2
Slovenija (2015)	14,8	67,1	18,2	122,7

Vir podatkov: SURS, 2017

Preglednica 7: Povprečna starost prebivalstva občine med leti 2010 - 2015

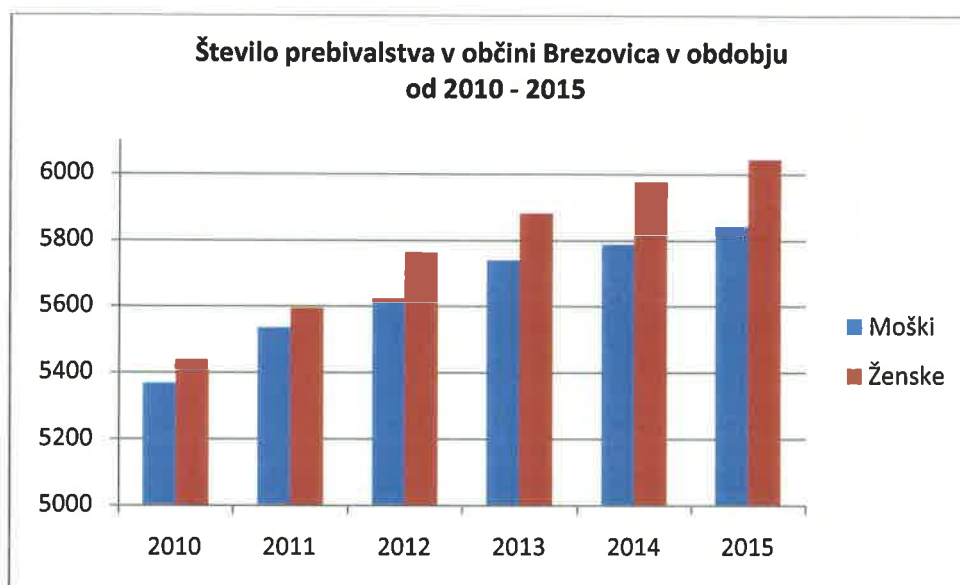
Leto	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Povprečna starost	39,1	39,2	40	40,1	40,3	40,6

Vir podatkov: SURS, 2017

Razvidno iz podatkov o deležu prebivalstva po starostnih kontingentih v občini Brezovica in Sloveniji in indeksih staranja je, da je prebivalstvena struktura občine ugodna. Starostno sestavo v obdobju med leti 2010 in 2015 označuje rast tako mladega (0-14 let) kot starega prebivalstva (65+ let). V primerjavi s povprečjem na nacionalni ravni, je indeks staranja v občini Brezovica v preučevanem obdobju nižji, kar pomeni, da se starost prebivalstva v občini zvišuje počasneje. Indeks staranja občine je leta 2015 znašal 94,2 indeksnih točk (Slovenija 122,7), kar pomeni, da je na 100 prebivalcev mlajših od 15 let, živel 94 oseb, starih 65 let ali več. V obravnavanem obdobju je delež prebivalstva v prvem starostnem kontingentu v vseh letih bil višji kot delež tistih v zadnjem starostnem kontingentu, kar kaže na vitalnost prebivalstva v občini. Rast števila mladih, kot posledica nekoliko povečanega števila rojstev v zadnjih nekaj letih, se bo z manjšanjem števila žensk v rodni dobi (posledično rojstev) postopoma zaustavila, medtem ko se bo število starih začelo sočasno povečevati.

Razvidno iz tabele o povprečnih starostih v obravnavanem obdobju, da se prebivalstvo občine Brezovica, kljub splošni ugodni starostni strukturi, stara, saj se je povprečna starost v 6 letih zvišala za 1,5 leta.

Grafikon 10: Gibanje prebivalstva v občini Brezovica po spolu

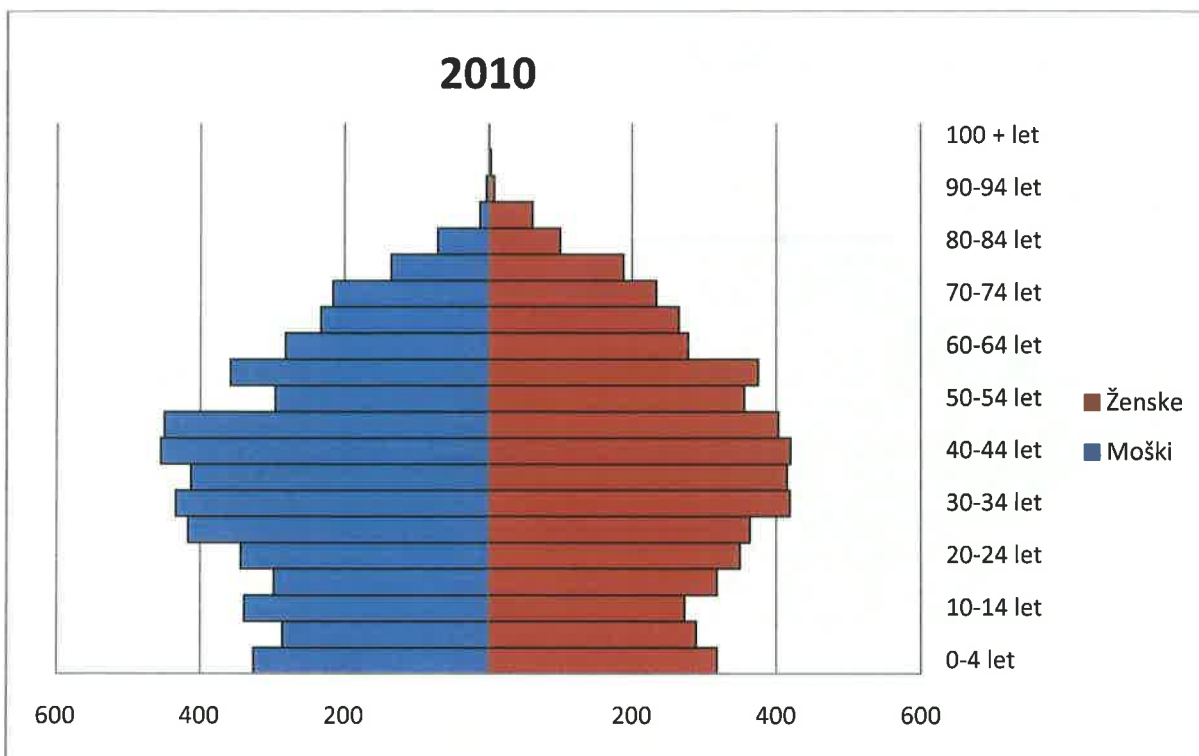

Vir: SURS, 2017

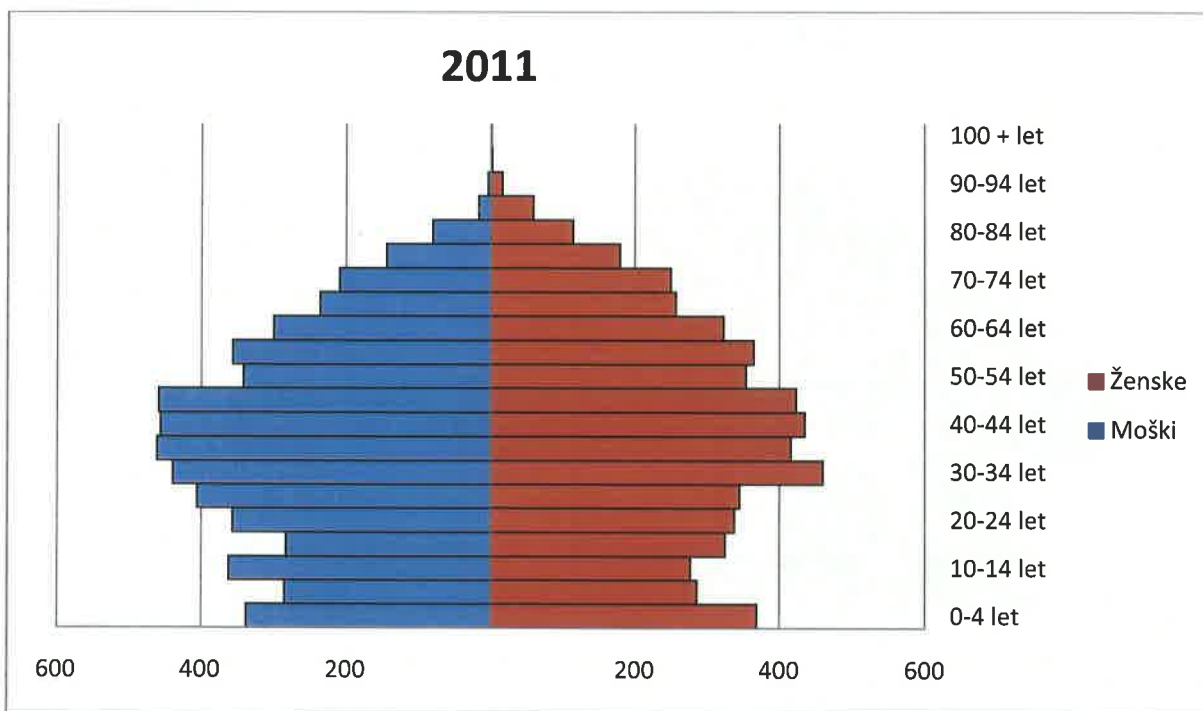
Izhajajoč iz grafa o gibanju prebivalstva v občini Brezovica med leti 2010 in 2015, je delež žensk bil ves čas višji, hkrati pa je tudi število žensk v obravnavanem obdobju rastlo nekoliko hitreje kot število moških.

Starostna in spolna sestava prebivalstva MOK v določenem času je podana grafično v obliki starostne piramide. Iz piramide lahko razberemo demografsko sliko in sklepamo spremembe v sestavi prebivalstva MOK skozi čas. Je najboljša podlaga za simulacijo demografskega razvoja v prihodnosti (ugotavljanje demografskega potenciala).

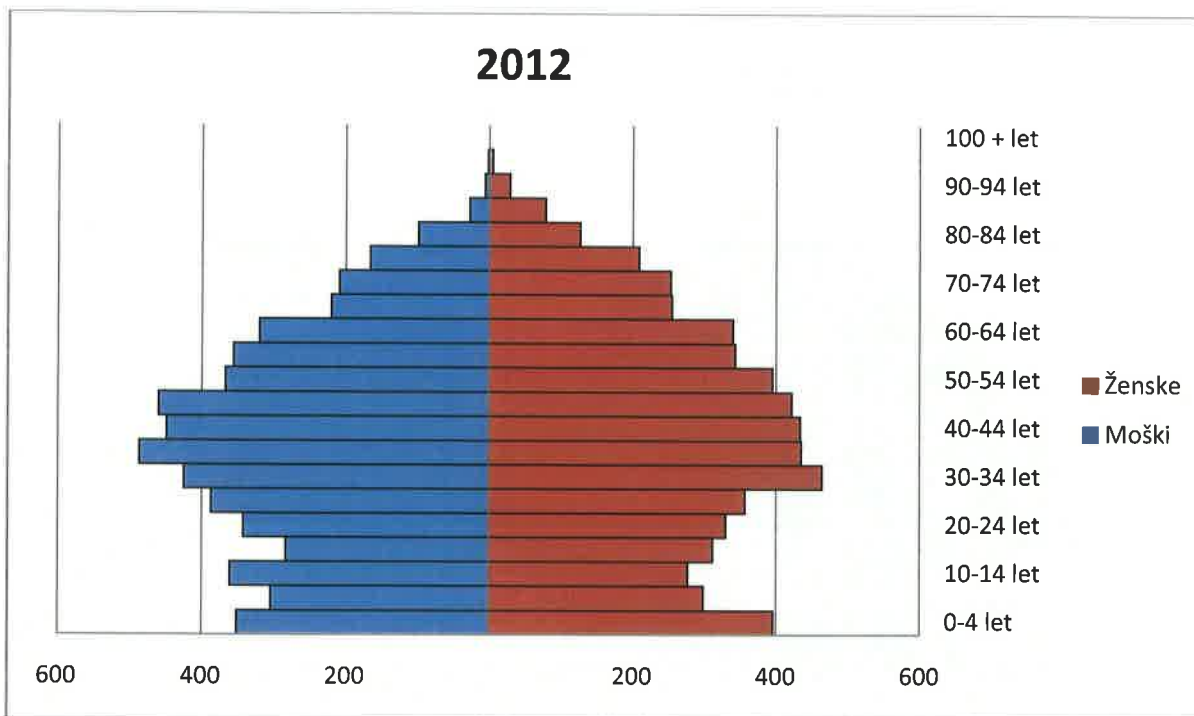
Grafikon 11: Starostna piramida v občini Brezovica v letu 2010

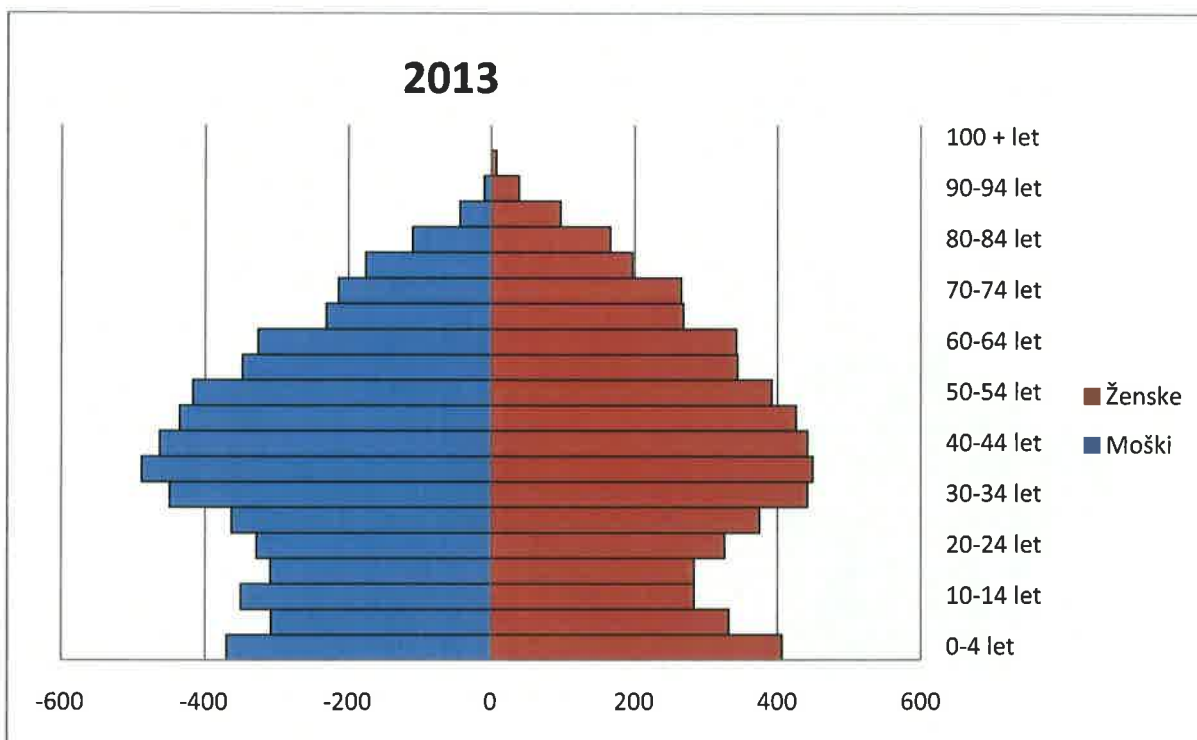
Grafikon 12: Starostna piramida v občini Brezovica v letu 2011

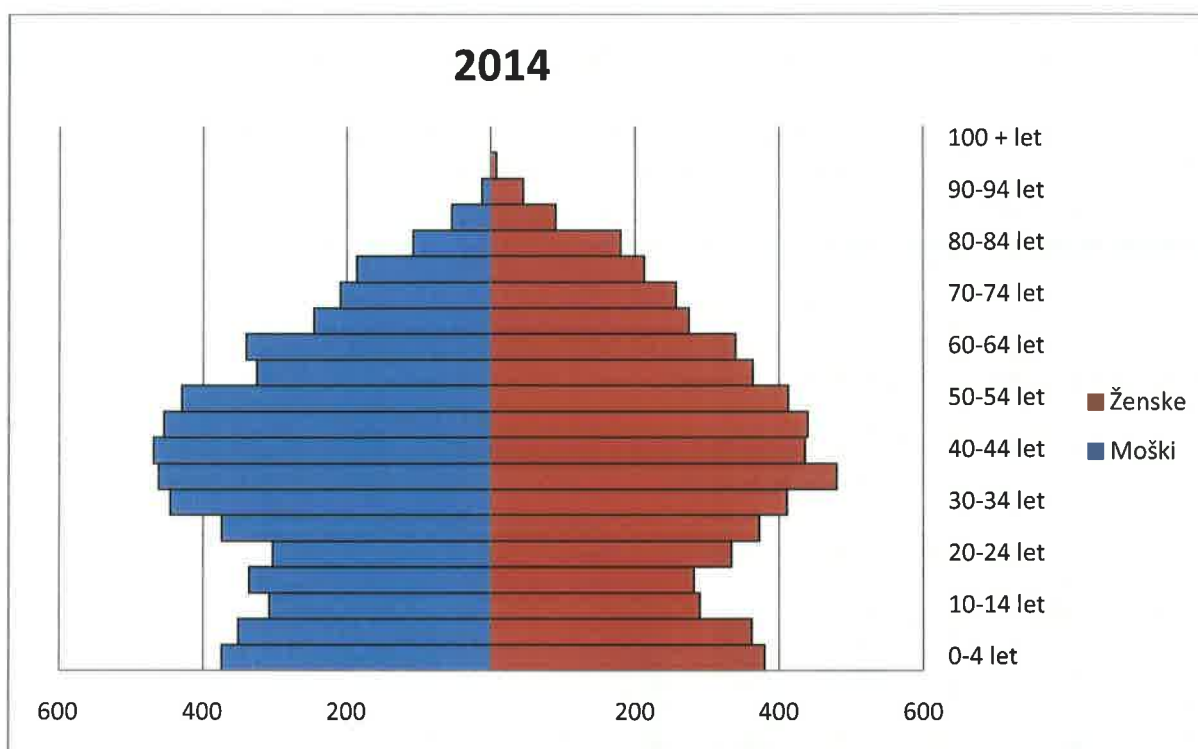
Grafikon 13: Starostna piramida v občini Brezovica v letu 2012

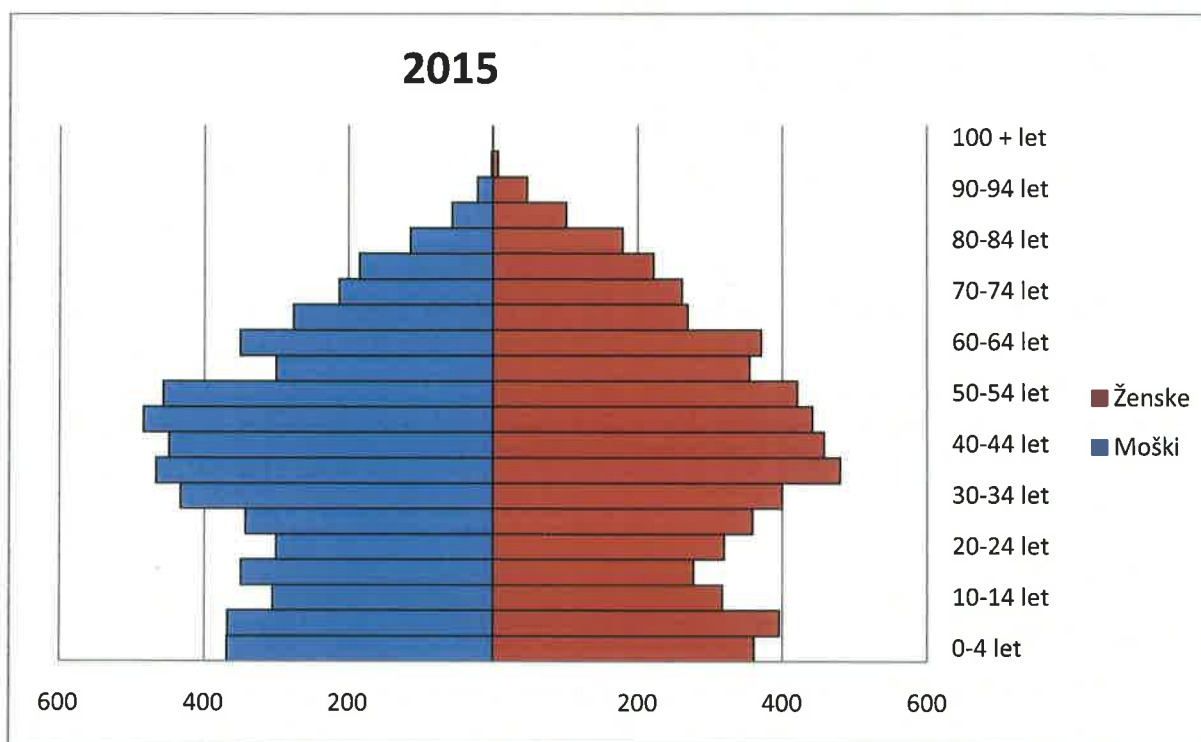
Grafikon 14: Starostna piramida v občini Brezovica v letu 2013

Grafikon 15: Starostna piramida v občini Brezovica v letu 2014

Grafikon 16: Starostna piramida v občini Brezovica v letu 2015

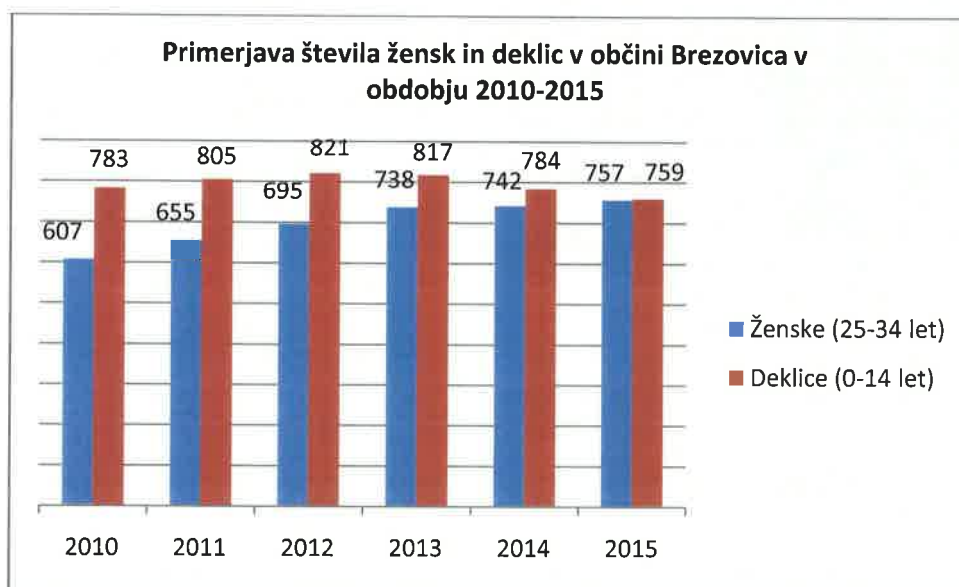

Vir: SURS, 2017

S starostne piramide so dobro opazne štrline in vrzeli, ki kažejo pretekla in zdajšnja razmerja med rodnostjo in umrljivostjo ter odselitvami in priselitvami. V obdobju med leti 2010 in 2015 je starostna piramida v vseh obdobjih ohranila enako obliko z manjšimi spremembami. V vseh obdobjih je število novorojenih (0-4 let) bilo visoko, enako velja za celotno skupino mladega prebivalstva (0-14 let), ki je prikazano v spodnjem delu piramide in je precej širše od zgornjega dela grafa, kjer so prikazani starejši prebivalci. Najširši del piramide je v osrednjem delu (med leti 30 in

40), kar je rezultat predvsem priselitvenih tokov v občini. Dejstvo je, da se v občino v zadnjem obdobju priseljujejo predvsem mlajše osebe, mlade družine in pari. Za vso Slovenijo je znan porast števila rojstev po 2. svetovni vojni, kar ima za posledico zopet večje število rojstev okoli leta 1980 (približno 30 let po povojnem razcvetu, ko pridejo ženske v svojo rodno dobo), pri čemer je potrebno upoštevati zamik rojevanja žensk v kasnejših letih. Zaskrbljujoč deficit, razviden iz prebivalstvenih piramid v obravnavanem obdobju je predvsem pomanjkanje oseb v obdobju med 20 in 25 let, katerega ženski del prebivalstva predstavlja osebe v rodni fazi. Brez priseljevanja oseb v omenjeni starostni skupini ali povečanja rodnosti le-teh bo v prihodnje stopnja rodnosti začela upadati.

Grafikon 17: Primerjava števila žensk med 25 in 34 letom starosti in deklic med 0 in 14 letom starosti v občini Brezovica, v obdobju med leti 2010 in 2015

Vir : SURS, 2017

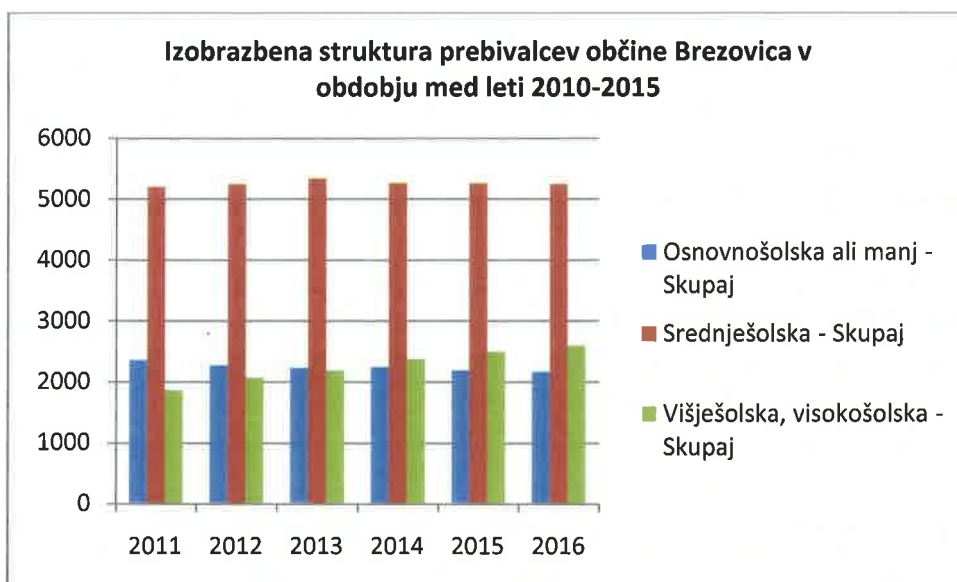
Primerjava števila žensk v starostni skupini 25-34 let (v največji rodni dobi) in število deklic v starosti 0-9 let (ki bodo v največji rodni dobi čez 25 let) pokaže, v kolikšni meri mlajše generacije pokrivajo starejše. V občini Brezovica je bilo žensk med 25 in 34 letom starosti v obdobju, med leti 2010 in 2015, manj kot deklic, starih do 10 let, kar bo čez 25 let ob predpostavki enake stopnje rodnosti pomenilo več rojenih v občini (če upoštevamo le naravno rast). Ugotavljamo tudi negativen trend nižanja števila deklic, saj se je razlika v številu oseb obeh starostnih skupin v letu 2015 približali na vrednost 2.

3.2.3 Socialno-ekonomske značilnosti prebivalstva

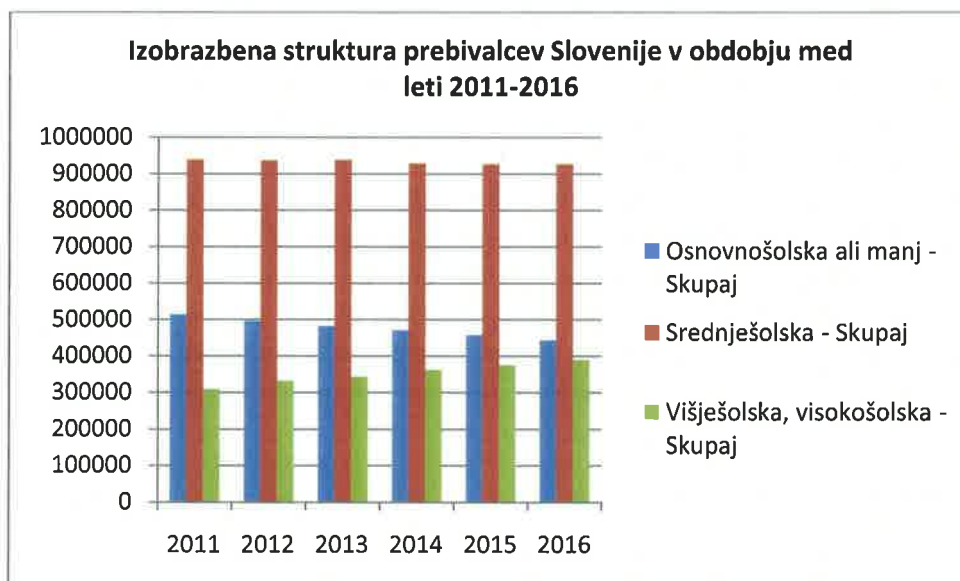
Izobrazbena struktura

Izobrazbena sestava je prav gotovo pomemben pokazatelj razvitosti nekega območja. Za Slovenijo so tako kot tudi za občino Brezovica značilne velike razlike med posameznimi območji, naselji. Do razlik prihaja med podeželjem ter mesti in seveda med zaposlenimi v različnih dejavnostih. Kazalci nepismenosti in stopnje končanega šolanja (pridobljena izobrazba) res kažejo na izobrazbeno strukturo določenega območja.

Grafikon 18: Izobrazbena struktura prebivalcev občine Brezovica

Grafikon 19: Izobrazbena struktura prebivalcev Slovenije

Vir: SURS, 2017

Primerjava grafov izobrazbene strukture v obravnavanem obdobju med ravno občine Brezovica in nacionalno ravno pokaže, da izobrazba večinskega deleža števila prebivalstva ne odstopa bistveno in v obeh primerih pripada osebam z srednješolsko izobrazbo (Brezovica: povprečno 54%, Slovenija: povprečno 53%). Povprečni deleži oseb z osnovnošolsko in višješolsko izobrazbo so ravno tako podobno razporejeni, z razliko da je na slovenski ravni več oseb z osnovnošolsko izobrazbo (povprečno 27%) in delež le-teh skozi celotno obdobje ni bil nižji od deleža tistih z višješolsko izobrazbo (povprečno 20%). Nasprotno, je na ravni občine Brezovica delež oseb z osnovnošolsko in višješolsko izobrazbo v povprečju enak (povprečno 23%). Graf prikazuje, da je po letu 2014 v občini Brezovica delež oseb z višješolsko izobrazbo višji od tistih z osnovnošolsko izobrazbo, vendar pa je omembe vredno tudi dejstvo da se delež le-teh zvišuje tudi na nacionalni ravni. Višanje deleža oseb s terciarno izobrazbo gre pripisati splošnem trendu odločanja nadaljevanja študija mladih na fakulteti. V primeru občine Brezovica pa je moč sklepati, da se delež viša tudi zaradi priseljenih oseb, kar je en izmed pozitivnih učinkov suburbanizacije - postopno izboljšanje izobrazbene ravni podeželskega prebivalstva.

Aktivnost, delovna aktivnost, brezposelnost

Na osnovi fizioloških zmožnosti sodelovanja v delovnem procesu celotno prebivalstvo delimo na aktivno in neaktivno oz. vzdrževano. Delitev je odvisna od spolno-starostne strukture prebivalstva in številnih drugih dejavnikov. V nadaljevanju so definirani nekateri osnovni kazalniki socialno ekonomskih značilnosti prebivalstva:

- **Aktivno prebivalstvo** sestavljajo delovno aktivno prebivalstvo in registrirane brezposelne osebe.
- **Delovno aktivno prebivalstvo** sestavljajo zaposlene in samozaposlene osebe.
- **Zaposlene osebe**, so osebe, ki so v delovnem razmerju: pri pravnih osebah (podjetjih, družbah, zavodih, drugih organizacijah) ali pri podružnicah tujih podjetij; izvoljeni ali imenovani nosilci javne ali družbene funkcije; matere z otrokom, ki delajo po posebnih predpisih; lastniki podjetij, ki ta podjetja osebno vodijo in ki niso zavarovani iz drugega naslova; ali
- pri fizičnih osebah (osebe, ki opravljajo gospodarsko ali pridobitno dejavnost, in osebe, ki opravljajo poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic), ki uporabljajo dopolnilno delo drugih ljudi.
- **Samozaposlene osebe** so osebe, ki opravljajo gospodarsko ali pridobitno dejavnost (samostojni podjetniki posamezniki), in osebe, ki opravljajo poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic (npr. odvetniki, samostojni raziskovalci, duhovniki itd.).
- **Registrirane brezposelne osebe** so osebe, stare vsaj 15 let, ki izpolnjujejo splošne zdravstvene pogoje za delo, so prijavljene na Zavodu RS za zaposlovanje, so pripravljene sprejeti zaposlitev in jo same tudi aktivno iščejo. Poleg tega niso v delovnem razmerju, niso upokojene, niso študenti, dijaki, vajenci ali udeleženci izobraževanja odraslih, mlajši od 26 let, in niso na prestajanju zaporne kazni, daljše od 6 mesecev. Prav tako niso samozaposlene osebe, lastniki ali solastniki gospodarskih družb ali lastniki, zakupniki, najemniki ali drugi uporabniki kmetijskega ali gozdnega zemljišča z dobičkom iz dejavnosti oz. s katastrskim dohodkom, ki je v preteklem letu presegal zakonsko določeno višino.

Grafikon 20: Primerjava deležev števila aktivnega, delovno aktivnega in brezposelnega prebivalstva v občini Brezovica v obdobju 2010 - 2015

Vir: SURS, 2017

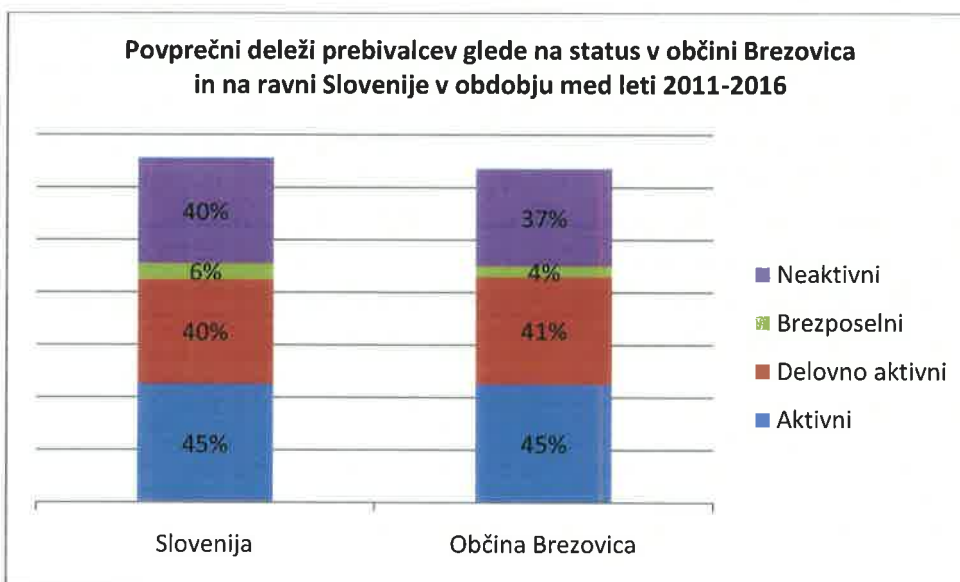
Graf primerjanih deležev aktivnega, delovno aktivnega in brezposelnega prebivalstva glede na celotno populacijo v določenem letu prikazuje ugodne socialno-ekonomske razmere v občini Brezovica. Stopnja registrirane brezposelnosti je v celotnem preučevanem obdobju, med leti 2010 in 2015 bila nižja od slovenskega povprečja. Stopnja aktivnega prebivalstva se je sicer nekoliko znižala v preučevanem obdobju, kar se lahko pripiše postopnemu zviševanju ostarelih prebivalcev, ki ne spadajo več v razred aktivnega prebivalstva.

Preglednica 8: Število prebivalcev glede na status v občini Brezovica in na ravni Slovenije v obdobju med leti 2011-2016

Slovenija	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Prebivalstvo - skupaj	2052496	2056262	2059114	2061623	2063077	2064241
Aktivni - skupaj	944569	938802	922389	925918	937485	941818
Zaposleni	835776	824636	803082	800018	816383	827596
Brezposelni	108793	114166	119307	125900	121102	114222
Neaktivni - skupaj	814767	822545	838337	834114	821079	815980
Brezovica	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Prebivalstvo - skupaj	11246	11531	11693	11827	11920	12017
Aktivni - skupaj	5189	5234	5215	5293	5400	5487
Zaposleni	4809	4803	4755	4784	4923	5006
Brezposelni	380	431	460	509	477	481
Neaktivni - skupaj	4023	4160	4356	4403	4368	4362

Vir: SURS, 2017

Grafikon 21: Deleži prebivalcev glede na status v občini Brezovica in na ravni Slovenije v obdobju med leti 2011-2016

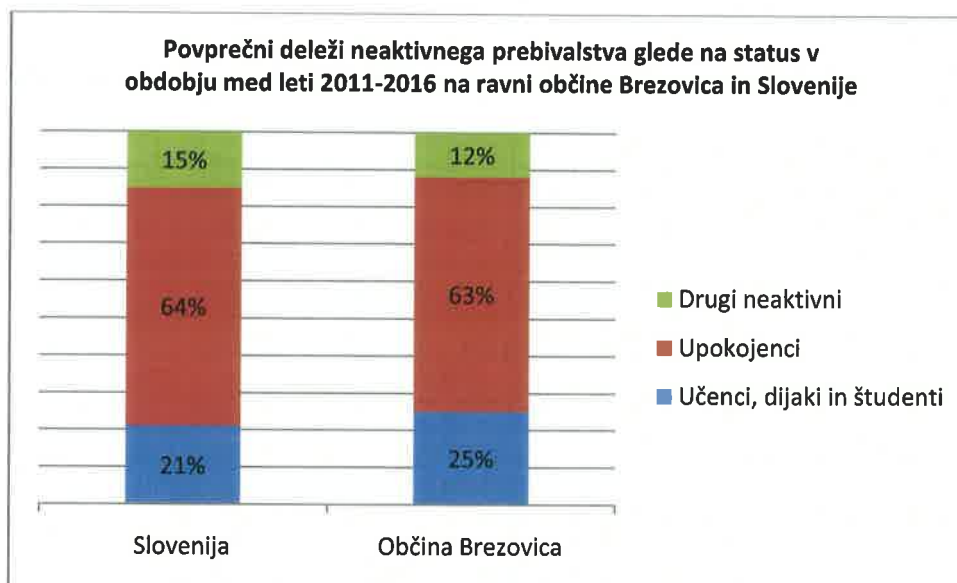

Vir: SURS, 2017

Podatki iz preučevanega obdobja, med leti 2011 in 2016, preračunani na povprečje izkazujejo povprečne deleže prebivalcev glede na celotno populacijo. Iz grafa je razvidno, da je aktivnega

prebivalstva bilo v povprečju enako na ravni Slovenije in na ravni občine Brezovica, med tem, ko je na lokalni ravni bilo za odtenek več delovno aktivnih prebivalstva. V skladu z slednjim pa je bilo na ravni občine manj neaktivnih in brezposelnih oseb.

Grafikon 22: Neaktivno prebivalstvo občine Brezovica in Slovenije glede na status v obdobju med leti 2011 in 2016

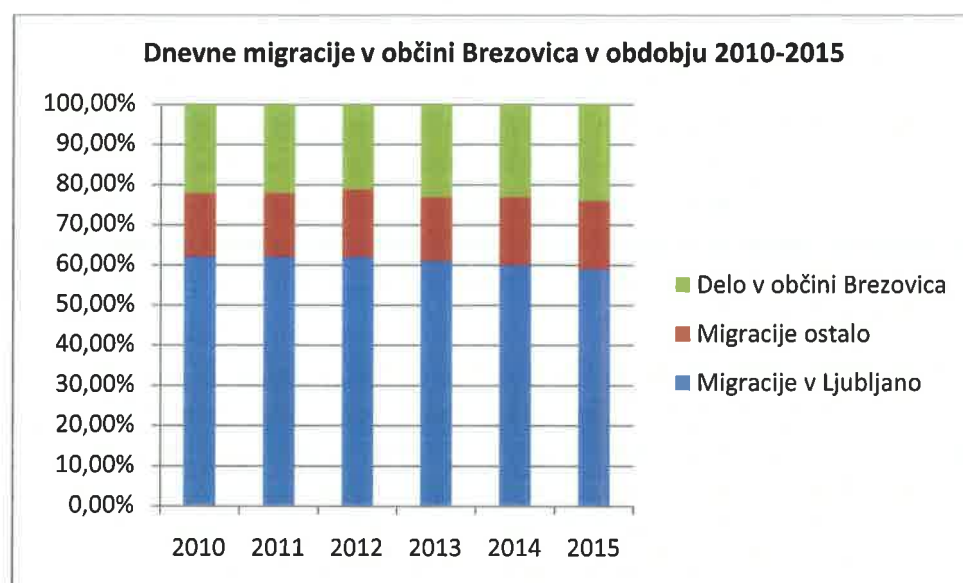
Vir: SURS, 2017

Med neaktivnimi prebivalci v občini je največji delež upokojencev, ki se v skladu s staranjem prebivalstva postopoma povečuje. Primerjava s slovenskim povprečjem izkazuje, da je na ravni občine manj upokojencev in posledično več učencev, dijakov in študentov. Dejstvo, razvidno iz grafa je rezultat ugodne demografske slike Brezovice, kjer je kot fenomen v slovenskem prostoru, več mlajšega kot ostarelega prebivalstva.

Dnevne migracije

Obsežnejša dnevna migracija prebivalstva (glavna razloga sta zaposlitev in šolanje izven kraja bivanja) se je v Sloveniji pričela v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja in je pomagala upočasniti praznjenje podeželja kot posledico velikopoteznega preseljevanja ljudi s podeželja v mesta. Omogočili so jo razvoj prometne infrastrukture, prometnih sredstev in ne nazadnje dvig življenjskega standarda. Prostorske posledice dnevne migracije so obsežne ter večplastne in se med drugim odražajo v širjenju mestnih vplivov oz. mestnega načina življenja v podeželsko zaledje, z njo pa sta tako posredno kot neposredno povezana tudi pojma suburbanizacije in razpršene gradnje. Intenzivnost dnevni migracij je odvisna od razporeditve prebivalstva in delovnih mest, nekaj pa prispevajo tudi metodologija oz. opredelitev pojma dnevna migracija – o »pravi« dnevni migraciji govorimo takrat, ko gre za migracije med prostorsko ločenimi naselji.

Grafikon 23: Dnevne migracije prebivalcev občine Brezovica v obdobju med leti 2010 in 2015

Vir: SURS, 2017

Graf prikazuje deleže prebivalcev, ki dnevno migrirajo na delo iz občine Brezovica in tiste, ki so zaposleni v občini bivališča. V obravnavo je zajeto delovno aktivno prebivalstvo brez kmetov. Delež tistih, ki se dnevno peljejo na delo v prestolnico je v preučevanem obdobju približno konstanten (med 59% in 63% delež), po velikostnih razredih sledi tisti delež prebivalcev, ki zaradi dela ostajajo v občini bivališča (med 21% in 24% delež), najnižji delež (med 16% in 17%) pa je tistih prebivalcev, ki migrirajo v katero drugo občino na delo, predvsem v bližnje, okoliške občine. Približno v povprečju 84% prebivalcev migrira vsakodnevno v občine izven stalnega bivališča, kar kaže na izrazito bivalno-spalno funkcijo naselij v občini Brezovica. Omenjeno gre pripisati priseljencem, ki so se v občino Brezovica priselili zaradi nižjih cen stanovanj in najemnin (v primerjavi z Ljubljano), izboljšano kvaliteto bivanja (podeželski značaj občine) in prometno dostopnostjo, kar omogoča vsakodnevno migracijo izven občine stalnega bivališča.

4 PROJEKCIJE RASTI PREBIVALSTVA

Priprava projekcij in ocen prebivalstva ima pomemben praktični pomen, saj je za načrtovanje prihodnjega družbenega razvoja ključno predvidevanje prihodnje reprodukcije prebivalstva. Projekcije prihodnjega razvoja prebivalstva pomeni napoved prihodnjega stanja, ki bo nastopilo v primeru, da bodo predpostavke, ki jih pri projekciji uporabljamo veljale tudi v prihodnosti. Izraz projekcija prebivalstva pomeni izračun verjetnega prihodnjega števila in sestave prebivalstva določenega območja po različnih znakih, ki je zasnovan na hipotezah o bodočem razvoju rodnosti, smrtnosti in migracij. V primeru, da projekcije kažejo na negativni razvoj, lahko iz njih razberemo tudi ukrepe za preprečitev takega stanja.

Matematične projekcije prebivalstva uporabimo predvsem za krajša in srednjeročna obdobja. Za 5 do 7 letno prihodnje obdobje nam dajejo povsem zanesljive rezultate, za daljša prihodnja obdobja pa so primernejše analitične metode projekcij prebivalstva. Analitične projekcije prebivalstva namreč razčlenijo rast prebivalstva na njene sestavine: rodnost, umrljivost in migracije, zato jih mnogi imenujejo tudi komponente projekcije. Analitične projekcije dajejo za prihodnjih 10 do 25 let relativno zanesljive rezultate. Za daljša obdobja moramo upoštevati, da nam izračuni kažejo le prihodnje dogajanje v primeru, da se bodo uresničile predpostavke, ki smo jih vgradili v hipoteze o smrtnosti, rodnosti in migracijah.

Z namenom napovedi bodočega demografskega razvoja smo izdelali:

- matematično projekcijo prebivalcev (ekstrapolacija),
- projekcijo prebivalstva po naravni rasti in
- skupno projekcijo (z upoštevanjem migracij).

4.1 TRENDI RASTI PREBIVALSTVA IN MATEMATIČNA PROJEKCIJA ŠTEVILA PREBIVALCEV DO 2030

Matematične projekcije prebivalstva izdelamo s pomočjo ekstrapolacije izbranih matematičnih funkcij. Ekstrapolacija napoveduje potek matematične funkcije zunaj področja, na katerem je funkcija znana (v tem primeru št. prebivalstva v prihodnosti). Obliko matematične funkcije določimo na osnovi demografskega potenciala območja, oziroma na osnovi poznavanja konkretne reprodukcije prebivalstva v preteklosti in pričakovane reprodukcije v prihodnosti. Način izračuna parametrov funkcije je odvisen od podatkov o številu prebivalstva, s katerimi razpolagamo. Pri manjšem številu popisnih podatkov (2-4 podatki) izberemo obliko matematične funkcije na osnovi našega poznavanja reprodukcije prebivalstva, pri večjem številu podatkov pa si pomagamo s statističnimi metodami za določitev trenda.

Najenostavnejši matematični funkciji (metodi) za izračun matematičnih projekcij prebivalstva sta aritmetična ekstrapolacija (oz. linearna ekstrapolacija) in geometrijska ekstrapolacija. Prikazujeta linearni trend, ki ga grafično predstavimo s premico. Aritmetična ekstrapolacija predpostavlja, da se prebivalstvo vsako leto (mesec, oz. neko časovno določeno obdobje) poveča za konstantno vrednost, medtem, ko se pri geometrijski ekstrapolaciji povečuje po povprečni letni (mesečni,...) stopnji rasti prebivalstva (Malačič J., 2006).

Preučevanje trendov razvoja demografskih procesov nam omogoča razumevanje osnovnih smeri razvoja, odvisnost med seboj povezanih pojavov in vpliv trenda na druge sestavine razvoja. Z opazovanjem nekega pojava v preteklosti lahko s pomočjo ekstrapolacije napovemo njegovo gibanje tudi v prihodnosti.

S pomočjo ekstrapolacije smo torej določili trend rasti prebivalstva v občini Brezovica do leta 2037. Trend lahko razumemo kot približek verjetnemu dogajanju v prihodnosti v primeru, da se okoliščine, ki vplivajo na potek dogajanj ne bodo bistveno spremenile.

Grafikon 24: Projekcije prebivalstva v občini Brezovica do leta 2037 z uporabljenno metodo aritmetične ekstrapolacije

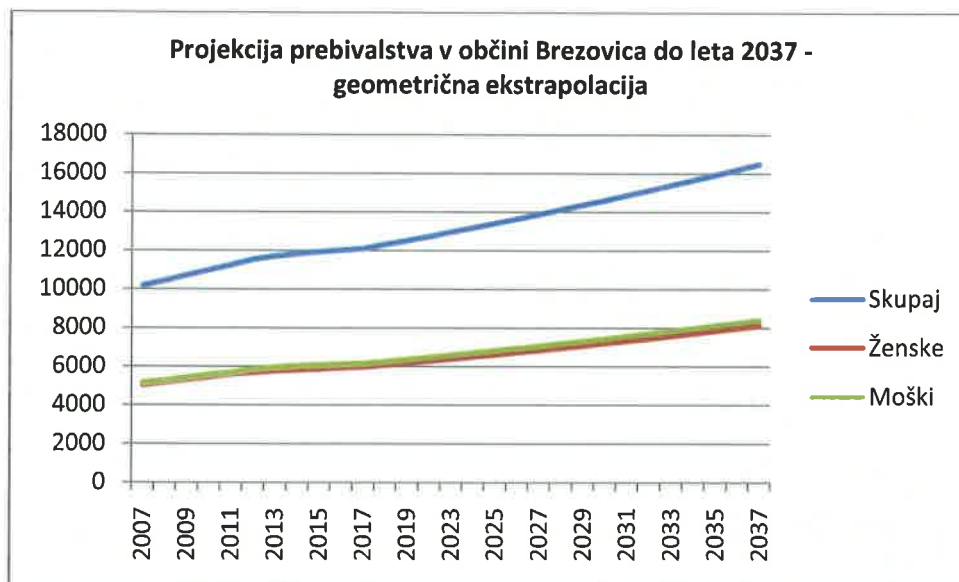

Preglednica 9: Natančne vrednosti prebivalstva v občini Brezovica do leta 2037 z uporabljenno metodo aritmetične ekstrapolacije

ARITMETIČNA EKSTRAPOLACIJA	Skupaj	Ženske	Moški
2007	10179	5035	5144
2008	10431	5187	5244
2009	10716	5319	5397
2010	10985	5450	5535
2011	11246	5597	5649
2012	11531	5687	5844
2013	11693	5767	5926
2014	11827	5825	6002
2015	11920	5873	6047
2016	12017	5927	6090
2017	12092	5967	6125
2018	12283	6060	6223
2019	12469	6148	6321
2020	12644	6230	6413
2023	12810	6308	6501
2024	12966	6380	6586
2025	13110	6449	6661
2026	13251	6517	6734
2027	13394	6586	6807
2028	13541	6658	6883
2029	13693	6731	6963
2030	13853	6807	7047
2031	14011	6882	7129
2032	14165	6955	7210
2033	14317	7027	7289

2034	14468	7099	7368
2035	14618	7171	7446
2036	14768	7244	7525
2037	14920	7316	7604

Grafikon 25: Projekcije prebivalstva v občini Brezovica do leta 2037 z uporabljenom metodo geometrične ekstrapolacije

Preglednica 10: Natančne vrednosti projekcije prebivalstva v občini Brezovica do leta 2037 z uporabljenom metodo geometrične ekstrapolacije

GEOMETRIČNA EKSTRAPOLACIJA	Skupaj	Ženske	Moški
2007	10179	5035	5144
2008	10431	5187	5244
2009	10716	5319	5397
2010	10985	5450	5535
2011	11246	5597	5649
2012	11531	5687	5844
2013	11693	5767	5926
2014	11827	5825	6002
2015	11920	5873	6047
2016	12017	5927	6090
2017	12092	5967	6125
2018	12302	6069	6233
2019	12516	6173	6343
2020	12733	6279	6454
2023	12954	6386	6568
2024	13179	6496	6684
2025	13408	6607	6801
2026	13641	6720	6921
2027	13878	6835	7043

2028	14119	6952	7167
2029	14365	7072	7293
2030	14614	7193	7422
2031	14868	7316	7552
2032	15126	7441	7685
2033	15389	7569	7820
2034	15656	7698	7958
2035	15928	7830	8098
2036	16205	7964	8241
2037	16486	8101	8386

Vrednosti (rezultat) aritmetične in geometrijske ekstrapolacije prikazujejo podoben trend rasti prebivalstva v prihodnje. Trend aritmetične in geometrijske ekstrapolacije kaže, da se bo ob nespremenjenih okoliščinah in glede na skupni trend rasti prebivalstva v občini Brezovica v obdobju 2007-2017, število prebivalcev postopoma povečevalo. Po omenjenih scenarijih, preračun vrednosti po metodi aritmetične ekstrapolacije izkazuje prekoračitev vrednosti 14.000 prebivalcev do leta 2037. Preračun po metodi geometrijske ekstrapolacije pa izkazuje nekoliko višje vrednosti, in sicer prekoračitev meje 16.000 prebivalcev v letu 2037. Slednje je razlog, da je za izračun geometrijske ekstrapolacije za osnovo vzet trend rasti, ki je v občini Brezovica visok, z razliko od aritmetične ekstrapolacije, kjer je za osnovo vzeta enaka vrednost, ki se konstantno povečuje.

V obeh primerih bo predstavnikov moške populacije več. Rezultati ekstrapolacije ne pojasnjujejo vzroka večje rasti moške populacije (ali celotne), vendar je to moč pojasniti s trendom zadnjih let.

4.2 PROJEKCIJA PREBIVALSTVA PO NARAVNI RASTI

Kot že omenjeno, so analitične projekcije prebivalstva primernejše za ocenjevanje (napovedovanje) daljšega prihodnjega demografskega razvoja (10-25 let). Analitične projekcije temeljijo na predpostavkah, ki smo jih vgradili v hipoteze. Pri projekciji prebivalstva po naravni rasti upoštevamo rodnost in umrljivost, pri skupni projekciji prebivalstva pa upoštevamo še migracije.

Za boljše napovedovanje (ne)predvidljivega bodočega demografskega razvoja nekega območja, se običajno pripravi tri variante projekcij: nizko, srednjo in visoko, s katerimi zajamemo najbolj verjeten obseg prihodnjega demografskega razvoja (v splošnem se je izkazalo, da navadno srednja varianta projekcije dokaj dobro predvideva prihodnjo rast prebivalstva za prihajajoče obdobje 20., 25. let). Za posamezne variante je potrebno izdelati različne hipoteze o prihodnjem razvoju sestavin reprodukcije prebivalstva, katere pa ne opredeljujejo verjetnosti. Posamezna varianta se bo uresničila, če se bodo uresničile predpostavke (hipoteze), s pomočjo katerih je posamezna varianta izračunana.

SURS ne razpolaga z vsemi potrebnimi podatki za izračun na občinski ravni, zato smo določene podatke preračunali iz podatkov na nacionalnem ali regijskem nivoju. Projekcijo smo izdelali za obdobje 2015 - 2035, ker določenih podatkov za tekoče leto (2017) ni bilo možno pridobiti.

Začetni podatek, potreben za izračun je bil število prebivalstva v občini Brezovica po starostnih skupinah in po spolu. Za podatek o celotni stopnji rodnosti smo korelirali podatek na nacionalnem nivoju iz začetne stopnje do predvidene v letu 2037 (projekcije SI STAT). Nadalje smo vnesli podatke o deležih razporeditve živorojenih otrok po starostnih skupinah - korelirali smo vhodni podatek osrednjeslovenske statistične regije s podatki projekcij SURS za leto 2035 na nacionalnem nivoju. Za število živorojenih dečkov na 100 deklic smo uporabili srednjo vrednost v občini Brezovica med leti 2010 in 2015. Pričakovano trajanje življenja glede na spol smo korelirali iz

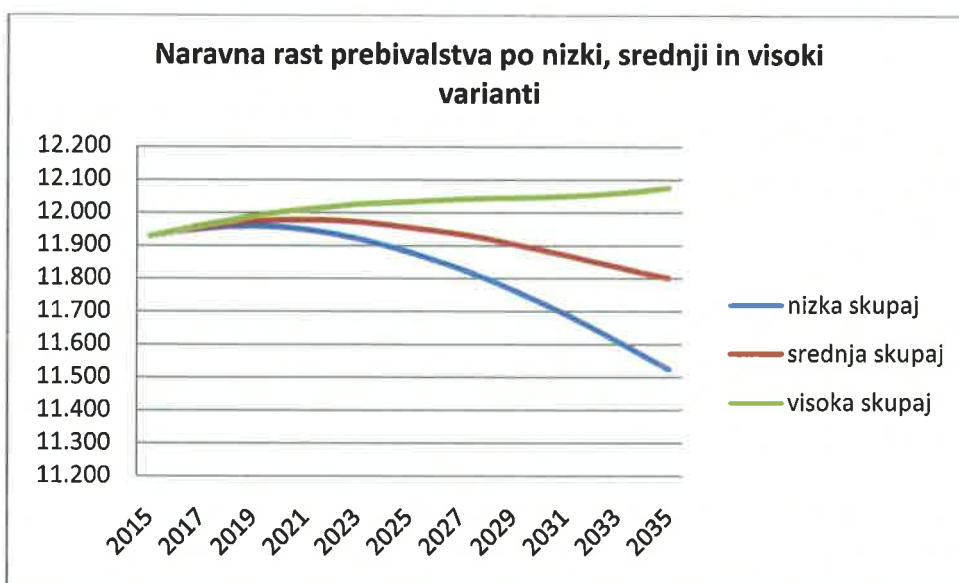
vhodnega podatka na nivoju osrednjeslovenske regije na podatke na nivoju Slovenije za leto 2035, po podatkih projekcij SURS.

Za oblikovanje hipotez smo uporabili najpogosteje uporabljen kazalnik obnavljanja ali reprodukcije prebivalstva - stopnjo celotne rodnosti. Podatek o stopnji celotne rodnosti nam pove število otrok, ki jih v povprečju rodi ena ženska v svoji rodni dobi. Pri trenutni stopnji umrljivosti in predpostavki, da bo ženska doživela 49. leto starosti, znaša celotna stopnja rodnosti v Sloveniji za leto 2015 1,57, na nivoju osrednjeslovenske regije pa 1,55 (SURs, 2017). Omeniti velja, da je po Vertotu P. (2009) definirana vrednost stopnje celotne rodnosti za enostavno obnavljanje prebivalstva 2,1. Vrednost stopnje celotne rodnosti, ki smo jo uporabili za projekcijo prebivalstva v občini Brezovica po naravni rasti, znaša 1,55, kar je vrednost na nivoju osrednjeslovenske regije.

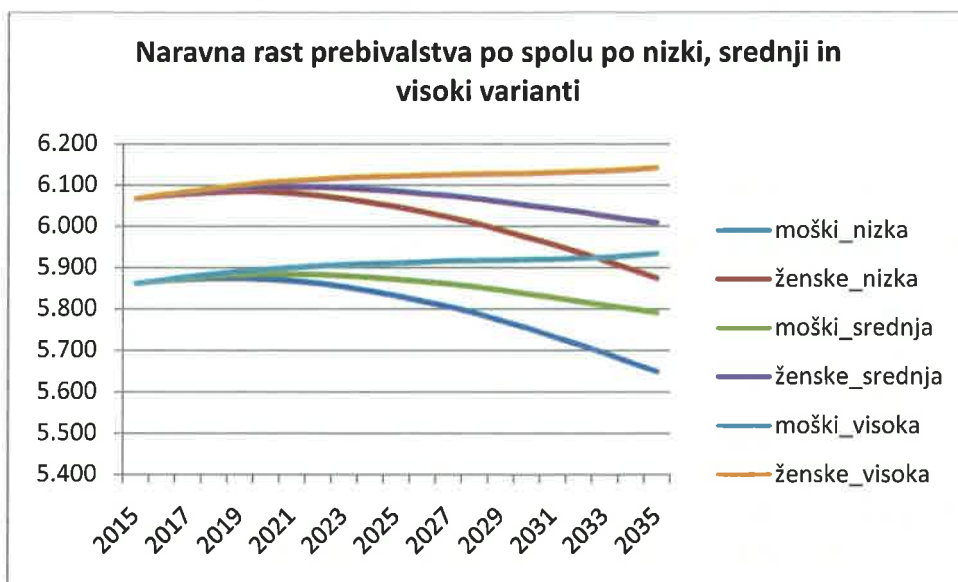
Pripravili smo tri variante projekcije prebivalstva po naravni rasti z naslednjimi hipotezami, izhajajoč iz podatkov projekcij Združenih narodov, 2017:

1. Nizka varianta predpostavlja, da se bo stopnja celotne rodnosti občini Brezovica z 1,55 do leta 2035 postopoma znižala na 1,3.
2. Srednja varianta predpostavlja v obdobju 2010-2030 postopen dvig stopnje celotne rodnosti z 1,55 na 1,7.
3. Visoka varianta pa predpostavlja, da se bo stopnja celotne rodnosti postopoma do leta 2030 z 1,55 povečala na 2,1.

Grafikon 26: Bodoče gibanje prebivalstva po naravni rasti v občini Brezovica

Grafikon 27: Bodoče gibanje prebivalstva po naravni rasti po spolu v občini Brezovica

Rezultati računanja projekcij po naravni rasti v občini Brezovica po srednji, nizki in visoki varianti kažejo prvotno na dvig prebivalstva in nato padec, z izjemo visoke variante. Po navadi so srednje variante najboljši približek bodočemu razvoju, zato bomo srednjo varianto podrobneje interpretirali, podatke visoke in nizke variante pa podajamo v prilogi.

Preglednica 11: Podatki srednje variante projekcije po naravni rasti

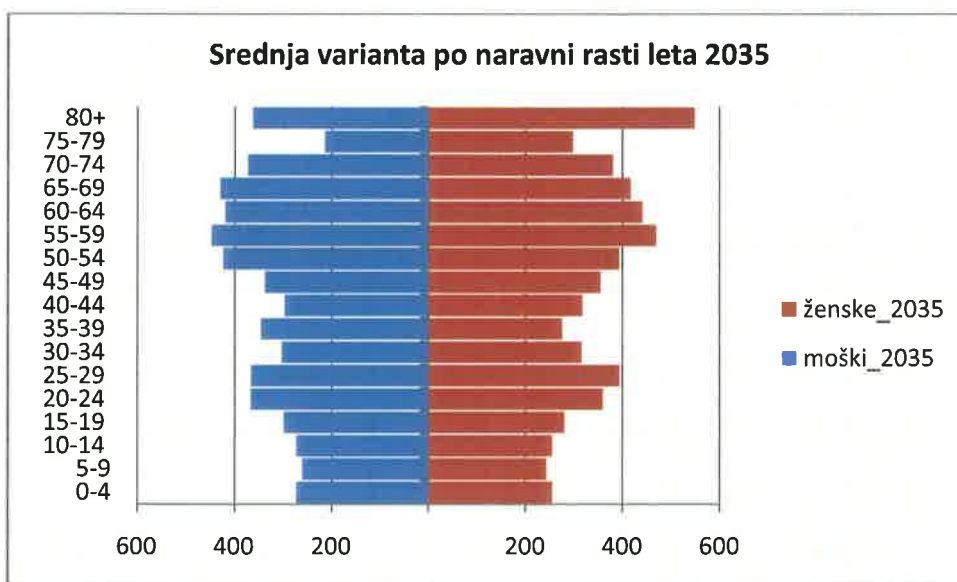
Varianta 2 - srednja			
	srednja skupaj	moški_srednja	ženske_srednja
2015	11.927	5.860	6.067
2016	11.942	5.867	6.075
2017	11.955	5.873	6.082
2018	11.965	5.878	6.087
2019	11.973	5.881	6.092
2020	11.978	5.883	6.095
2021	11.978	5.883	6.095
2022	11.977	5.882	6.095
2023	11.972	5.879	6.093
2024	11.964	5.875	6.089
2025	11.955	5.871	6.085
2026	11.945	5.865	6.079
2027	11.934	5.860	6.074
2028	11.920	5.853	6.067
2029	11.904	5.845	6.059
2030	11.887	5.836	6.051
2031	11.870	5.827	6.043
2032	11.852	5.818	6.035
2033	11.834	5.809	6.025
2034	11.816	5.800	6.016
2035	11.800	5.791	6.009

Preglednica 12: Projekcija prebivalstva po naravni rasti v občini Brezovica po starostnih skupinah in spolu za leto 2035

2035			
0-4	529	273	256
5-9	504	260	244
10-14	529	273	256
15-19	579	299	281
20-24	727	367	360
25-29	761	366	395
30-34	619	303	316
35-39	622	346	276
40-44	615	297	318
45-49	693	338	356
50-54	817	423	394
55-59	918	448	470
60-64	861	419	442
65-69	847	430	417
70-74	754	373	381
75-79	512	214	298
80+	912	362	550
Total	11.800	5.791	6.009

Ob predpostavkah projekcije po naravni rasti (srednja varianta), se bo število prebivalcev v občini Brezovica iz 11.927 v letu 2015, znižalo na 11.800 v letu 2035. To pomeni, da v kolikor se v občino Brezovica ne bo nihče priselil oz. odselil, se bo prebivalstvo, predvidoma ocenjujemo, znižalo za približno 100 oseb. Znižanje števila prebivalstva do leta 2035 predvideva tudi nizka varianta ocenjenega bodočega razvoja prebivalstva na 11.524, postopno zvišanje števila prebivalstva v letu 2035 pa predvideva ocena po visoki varianti - 12.075 prebivalcev v letu 2035.

Grafikon 28: Starostna piramida ocenjenega števila prebivalstva v letu 2035 po naravni rasti, srednja varianta

Vse tri ocenjene variante bodočega razvoja prebivalstva v občini Brezovica opozarjajo na negativen trend demografskega razvoja, saj je indeks staranja zelo visok (nizka v.: 231,0924; srednja v.:

193,662, visoka v.: 166,483), kar pomeni, da smo ocenili, da bosta v letu 2035 na enega mladostnika živela v povprečju dva starejša prebivalca.

Izhajajoč iz starostne piramide po srednji varianti v letu 2035 je jasen primanjkljaj najmlajših starostnih skupin (predvidevamo, da je posledica vedno nižjega števila rojstev v zadnjih 20. letih). Razloge za to vidimo tudi v zmanjševanju števila rojstev, podaljševanju trajanja življenja in večanja deleža mladih. Primerjava starostne piramide z aktualno, jasno kaže, da se bodo najmlajši predstavniki prebivalstva v občini Brezovica »prestavili« višje, najširši del v letu 2017, delovno sposobno prebivalstvo (mladi pari in mlade družine), pa so v prikazu leta 2035 vidni na vrhu, kjer se piramida ponovno razširi. Primanjkljaj mlajših generacij se kaže tudi v zmanjšanem deležu žensk v rodnem obdobju (srednja v.: 16,5%; nizka v.: 16,8%; visoka v.: 16,2%; v letu 2015 19,2%;). Slednje je podlaga za sklepanje za nadaljnje nižanje rodnosti.

Naraščanje prebivalstva po naravni poti in brez salda migracij bi bilo možno le po visokem scenariju, torej, če bi se rodnost povišala. Kako zvišati rodnost je sicer predmet državne demografske politike (dolžina porodniškega dopusta, višina otroških dodatkov, nižanje dohodnine za večje družine,...), kljub temu pa lahko občina posredno vpliva na zvišanje rodnosti s spodbujanjem priseljevanja mladih (predvsem žensk) in zagotavljanjem kakovostnih življenjskih pogojev za mlade, da se le ti ne bi odseljevali drugam. Tako bi morda zvišali rodnost, kar pa še ne pomeni, da bi bila vsaka ženska v rodnem obdobju pripravljena roditi otroka, kaj šele dva (vsaj eno punčko), kolikor je potrebno za nadaljnjo enostavno obnavljanje prebivalstva.

V občini Brezovica je predhodna analiza pokazala ugoden trend priseljevanja v preteklosti, ki je rezultat predvsem ugodne lege občine ob prestolnici in dostopnosti. Nadaljnje spodbude priseljevanja mladih bi občina lahko spodbudila z določenimi ukrepi, predvsem z zagotavljanjem urejene infrastrukture, subvencioniranimi ali neprofitnimi stanovanji (z ugodnimi krediti), cenovno ugodnimi (brezplačnimi) vrtci, dodatnim otroškim varstvom, paketi opreme za novorojenčke, ... Z analizo smo ugotovili, da je občina Brezovica s priseljevanjem postala predvsem spalno naselje dnevnim migrantom predvsem v prestolnico in ostale okoliške občine. Razmislek o vzvodih za ustvarjanje novih (atraktivnih) delovnih mest v občini torej ni odveč za še dodatno spodbudo priseljevanja v prihodnje.

Rezultat skupne projekcije prebivalstva bo dejansko pokazal vpliv migracij na bodočo demografsko sliko občine Brezovica, oziroma koliko se bo proces upadanja števila prebivalcev ublažilo zaradi neto priseljevanja.

4.3 SKUPNA PROJEKCIJA PREBIVALSTVA

Projekcija prihodnjega demografskega razvoja pomeni napoved prihodnjega stanja, vendar le v primeru, da bodo predpostavke, ki jih pri projekciji uporabljamo veljale tudi v prihodnosti. Predpostavke so zasnovane na sedanjem stanju, ki je posledica preteklega razvoja, na osnovi tega pa lahko napovemo nadaljnji razvoj. Vendar ob tem zelo težko napovemo kakšna je verjetnost, da se predpostavke tudi v celoti uresničijo, kajti lahko se napovedi bodočega stanja pokažejo za nerealne. Glede na to, lahko rečemo, da gre pri projekcijah le za neko oceno bodočega razvoja in da se z oddaljevanjem od začetnega leta projekcije zmanjšuje tudi verjetnost projekcije.

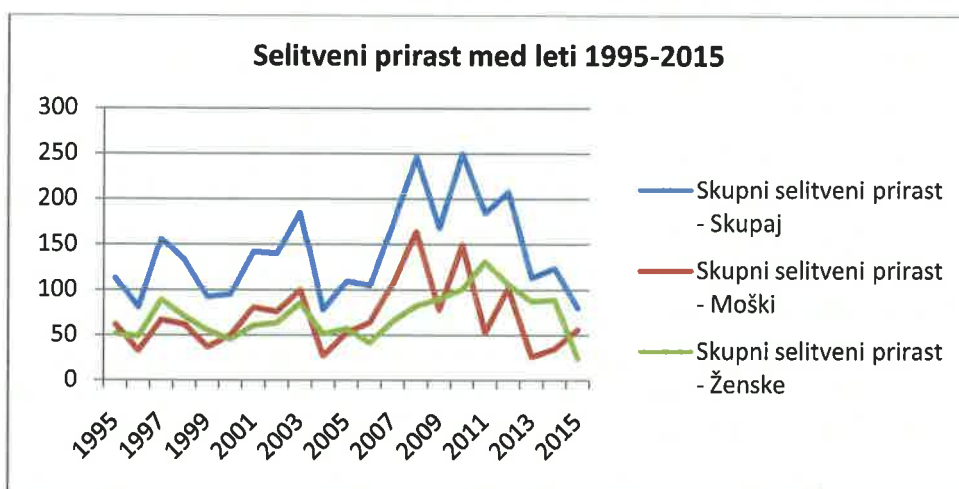
Pri skupnih projekcijah, ki se med drugim uporabljajo tudi pri prostorskem razvoju (planiranju), sama projekcija pove kakšen bi moral biti obseg selitvenih tokov (v praksi se na krajši rok naravnega demografskega prirasta ne da regulirati, ob enem pa občina težko vpliva na višanje koeficienta rodnosti, saj je to v pristojnosti države), da bi dosegli napovedani rezultat v končnem letu.

Skupne projekcije so dobro sredstvo za preverjanje postavljenih razvojnih (prostorskih) ciljev. Pri

presoji, ali je stopnja doseljevanja, ki jo predvideva ciljna projekcija, utemeljena, se je potrebno ozirati na zmogljivosti prostora za poselitve in ostale potrebe, zmogljivosti stanovanjske graditve, vsekakor pa je potrebno predvideti tudi socialne probleme, ki jih lahko povzroči premočno doseljevanje (Gosar L., 2006).

Skupna projekcija prebivalstva poleg predpostavk lastnega demografskega razvoja, katerih rezultati so vidni v prejšnjem poglavju, upošteva še predpostavke o bodočem številu priseljencev v občini. »Bodoče priseljence« smo izračunali na podlagi preteklih trendov (neto selitve med leti 1995 in 2015 v občini Brezovica), zgornjo mejo potencialnih priseljenih pa smo postavili izhajajoč iz podatka o nepozidanih stavbnih zemljiščih in predpostavke po Gosarju (2010), da je sprejemljiva gostota poseljenosti na tovrstnih stavbnih zemljiščih 33 oseb/hektar. Razporeditev v starostne razrede pa je izdelana na podlagi povprečnih ocen SURS projekcij do leta 2035 na nivoju Slovenije. Analiza preteklih demografskih trendov v občini Brezovica je pokazala večje selitvene tokove, ki so rezultat predvsem ugodne lege blizu prestolnice skladno s procesi suburbanizacije in urbanizacije podeželja, zato se nam zdi upoštevanje migracij pri pripravi projekcij bistveno za približek k realni sliki demografskega razvoja v občini Brezovica.

Grafikon 29: Gibanje selitvenega prirasta v občini Brezovica med leti 1995 in 2015

Kot že omenjeno smo z namenom priprave predpostavk za prihodnost analizirali pretekle selitvene trende. V celotnem dvajsetletnem obdobju je povprečni skupni letni prirast znašal 148,6 (74,2 je vrednost za moške in 74,5 za ženske). V obdobju 2000 do 2010 je povprečni letni prirast znašal 239,8 in v zadnjem, petletnem obdobju (2010-2015), 191,8. V celotnem obdobju ni bila zabeležena negativna rast, torej je vsako leto se več oseb priselilo kot odselilo.

Z interpolacijo smo ugotovili, da bo prebivalstvo občine Brezovica z naravnim obnavljanjem postopoma naraščalo do točke pričetka upadanja. Z dodajanjem predpostavk o priseljevanju prebivalstva pa smo z interpolacijo ugotovili, da bo prebivalstvo ves čas konstantno naraščalo. Na podlagi tega ocenjujemo, da se bo število prebivalcev občine Brezovica večalo izključno na račun nadaljnega preseljevanja.

Ponovno omenjamo, da je tovrstne projekcije prebivalstva potrebno jemati s previdnostjo, saj gre za ocene, poleg tega pa se tudi verjetnost točne napovedi manjša z oddaljevanjem od leta vhodnih podatkov.

Pripravili smo tri variante skupne projekcije rasti prebivalstva z naslednjimi hipotezami:

1. Nizka varianta predpostavlja, da se bo stopnja celotne rodnosti občine z 1,55 do leta 2035 postopoma znižala na 1,33. Ocenili smo, da bi neto selitve znašale 74,3.

2. Srednja varianta predpostavlja v obdobju 2015-2035 postopen dvig stopnje celotne rodnosti z 1,55 na 1,70. Ocenili smo, da vrednost neto selitev znaša 148,6 oseb.

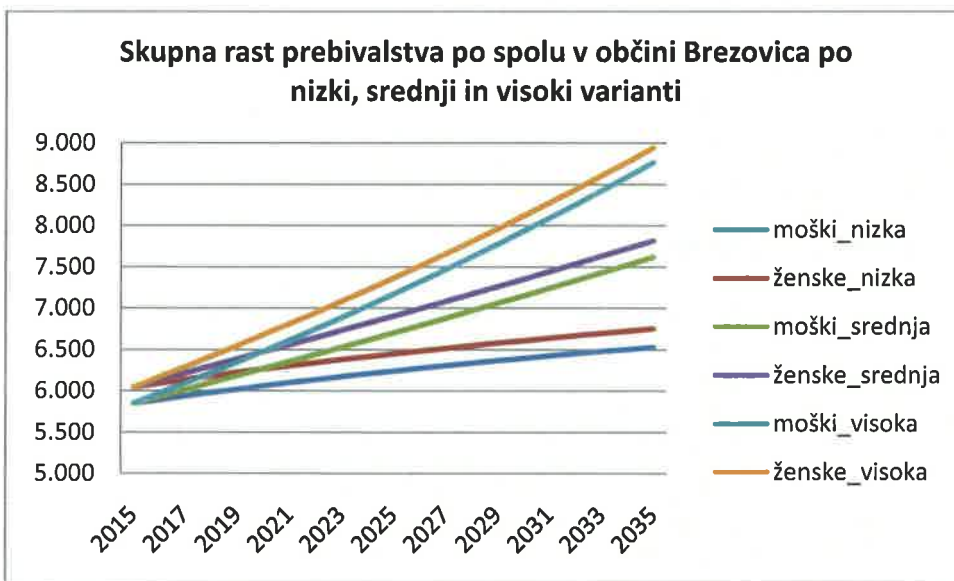
3. Visoka varianta pa predpostavlja, da se bo stopnja celotne rodnosti postopoma do leta 2035 z 1,55 povečala na 2,10. Neto selitve po tej različici znašajo 222,9.

Določitev predpostavk vseh treh variant smo postavili izhajajoč iz predpostavk projekcij Urada RS za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) - vrednost neto selitev pri srednji varianti je enaka dvajsetletnem preteklem povprečju, pri nizki smo upoštevali polovično vrednost le-te in pri visoki trikratno polovično vrednost povprečja.

Grafikon 30: Rast prebivalstva upoštevajoč migracije v občino Brezovica

Grafikon 31: Rast prebivalstva po spolu upoštevajoč migracije v občino Brezovica

Ker gre za skupni (končni) rezultat projekcije, v sledečih podpoglavjih predstavljamo vse obravnavane variante. Nizka in visoka običajno predstavljata zgornjo in spodnjo mejo verjetnega demografskega razvoja, srednja pa je tista, ki naj bi bila po ocenah najboljši približek realnosti (v kolikor se bo prihodnji razvoj odvijal po postavljenih predpostavkah).

4.3.1 Nizka različica skupne projekcije prebivalstva

Pri nizki varianti smo do leta 2035 predpostavili padec stopnje celotne rodnosti v občini Brezovica z 1,55 (kolikor znaša vrednost v Osrednjeslovenski regiji) na 1,30. Na podlagi analize selitev med leti 1995 in 2015, predvidevamo, da se bo v nadaljevanju na leto priselilo pol manj prebivalcev povprečne vrednosti neto selitev iz preteklega obdobja.

Preglednica 13: Predvideno gibanje števila prebivalstva po nizki različici skupne projekcije prebivalstva

Varianta 1- nizka			
Leto	skupaj_nizka	moški_nizka	ženske_nizka
2015	11.884	5.841	6.043
2016	11.977	5.887	6.090
2017	12.067	5.932	6.135
2018	12.154	5.975	6.179
2019	12.239	6.016	6.223
2020	12.320	6.056	6.264
2021	12.398	6.095	6.303
2022	12.474	6.132	6.341
2023	12.546	6.168	6.378
2024	12.616	6.203	6.413
2025	12.684	6.237	6.447
2026	12.751	6.270	6.481
2027	12.817	6.303	6.514
2028	12.880	6.334	6.546
2029	12.941	6.364	6.577
2030	13.000	6.393	6.607
2031	13.059	6.421	6.637
2032	13.115	6.449	6.666
2033	13.170	6.476	6.694
2034	13.223	6.502	6.721
2035	13.276	6.528	6.748

Ob predpostavkah nizke variante bi se število prebivalcev v občini Brezovica do leta 2035 povečalo

na 13.276 prebivalcev, kar je nižje od drugih dveh variant skupne projekcije in predstavlja zvišanje iz izhodiščnega leta za 1392.

Preglednica 14: Gibanje števila prebivalstva v občini Brezovica (skupna projekcija - nizka varianta) po izbranih starostnih razredih in indeksom staranja po pet-letnih intervalih

Nizka varianta	0-14 let (% celotne populacije)	65+ (% procent celotne populacije)	Skupaj (število prebivalcev)	Indeks staranja
Leto 2015	17,8	16,4	4069	92,3
Leto 2020	17,2	16,9	4342	105,3
Leto 2025	15,1	16,6	4310	124,9
Leto 2030	10,9	17,4	4452	159,6
Leto 2035	9,8	18,1	4743	185,2

Izhajajoč iz preglednice 14 ugotavljamo neugoden demografski razvoj z visokim indeksom staranja v ciljnem obdobju 2035 (185,2 indeksnih točk). To pomeni, da bo po nizki varianti na 100 mladih (0-14 let) v občini Brezovica živelo 185,2 starejših (65+ let).

4.3.2 Srednja različica skupne projekcije prebivalstva

Srednja varianta skupne projekcije prebivalstva predpostavlja v obdobju 2015-2035 dvig stopnje celotne rodnosti z 1,55 na 1,70 (na stopnjo celotne rodnosti Slovenije po projekcijah SURS). Letne povprečne neto selitve v občini iz obdobja 1995-2015 predpostavljajo srednjo vrednost, ki znaša 148,6.

Preglednica 15: Predvideno gibanje števila prebivalstva po srednji različici skupne projekcije prebivalstva

Varianta 2 - srednja			
Leto	skupaj_srednja	moški_srednja	ženske_srednja
2015	11.884	5.841	6.043
2016	12.054	5.926	6.128
2017	12.224	6.010	6.213
2018	12.394	6.095	6.299
2019	12.566	6.180	6.385
2020	12.737	6.266	6.471
2021	12.907	6.351	6.556
2022	13.080	6.437	6.642
2023	13.252	6.523	6.729
2024	13.425	6.610	6.815
2025	13.600	6.698	6.902

2026	13.777	6.786	6.990
2027	13.956	6.876	7.080
2028	14.136	6.966	7.169
2029	14.316	7.056	7.259
2030	14.497	7.147	7.350
2031	14.682	7.239	7.442
2032	14.867	7.332	7.535
2033	15.053	7.426	7.628
2034	15.242	7.520	7.721
2035	15.433	7.616	7.817

Po predpostavkah srednje variante skupne projekcije, se bo do leta 2035 prebivalstvo občine Brezovica zvišalo na 15.433. Srednja varianta bi naj bila najboljši približek oceni bodočega razvoja prebivalstva, vendar želimo ponovno opozoriti, da z oddaljevanjem od izhodiščnega leta (2015), se niža verjetnost pravilne napovedi. Po različnih avtorjih je napoved števila prebivalstva do 10 let od izhodiščnega leta najboljši približek realni oceni. Ravno tako je ocenjena vrednost bodočega števila prebivalstva v občini Brezovica najboljši približek matematičnim projekcijam (geometrična ekstrapolacija: 2035 - 16.486 prebivalcev in aritmetična ekstrapolacija: 2035 - 14.920 prebivalcev),

Gre za več prebivalstva kot pri rezultatih projekcije po naravni poti (poglavje PROJEKCIJA PREBIVALSTVA PO NARAVNI RASTI), kar je normalno, glede na to, da je na splošno demografsko sliko imelo priseljevanje dokaj velik vpliv že v preteklosti. Skladno s prihajajočimi trendi (višanje cen nepremičnin v prestolnici, izseljevanje v okoliška naselja in urbanizacija podeželja) je pričakovati tudi nadaljnji trend priseljevanja.

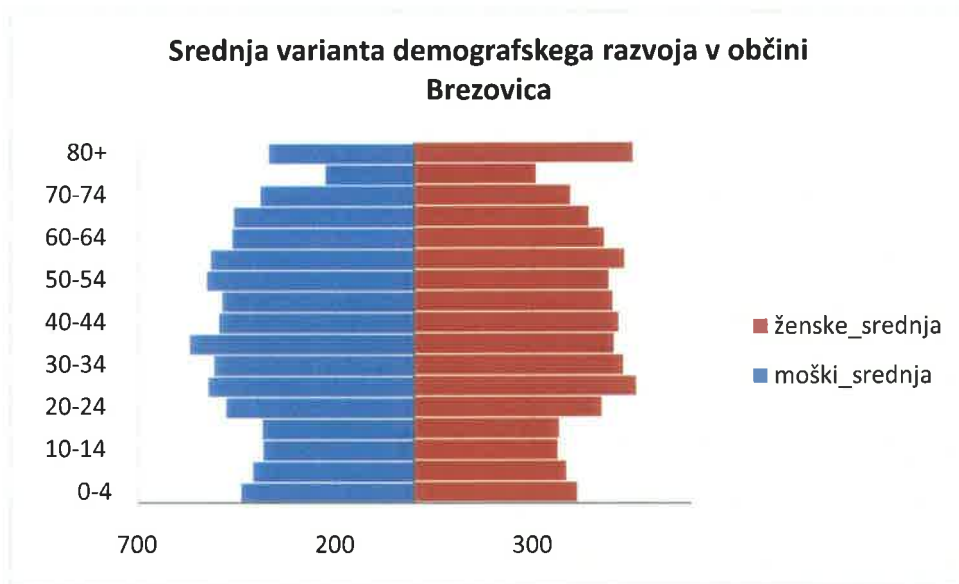
Preglednica 16: Gibanje števila prebivalstva v občini Brezovica (skupna projekcija - srednja varianta) po izbranih starostnih razredih in indeksom staranja po pet-letnih intervalih

Srednja varianta	0-14 let (% celotne populacije)	65+ (%procent celotne populacije)	Skupaj (prebivalcev)	Indeks staranja
Leto 2015	17,7	16,7	4112	94,3
Leto 2020	15,5	15,7	4440	101,4
Leto 2025	13,0	14,5	4576	111,4
Leto 2030	11,3	14,3	4.960	126,7
Leto 2035	10,8	14,2	5.530	131,5

Pri pregledu napovedanih starostnih razredov po skupni projekciji, smo ugotovili, da se v občini obeta boljši demografski trend, kot pri nizki varianti, saj bi naj bil indeks staranja nižji - 131,5 indeksnih točk. Skladno s tem ocenjujemo, da kljub nadaljnjim priselitvam bodo demografski trendi na nivoju občine sledili nacionalnim - prebivalstvo se bo staralo in zgolj z ustreznimi

demografskimi politikami je moč le-to omiliti.

Grafikon 32: Starostna piramida v občini Brezovica v letu 2035 po srednji različici skupne projekcije

Ohranjanje mladega prebivalstva na račun selitvenega prirasta v občini Brezovica v prihodnosti lahko vidimo tudi iz grafičnega prikaza starostne piramide, ki jasno kaže na to, da je del z mlajšimi prebivalci širši od dela s starejšimi, v primerjavi s projekcijo po naravni rasti (glej Grafikon 28: Starostna piramida ocenjenega števila prebivalstva v letu 2035 po naravni rasti, srednja varianta). Najširši del piramide je v starostnih razredih delovno aktivnega prebivalstva, kar je iz vidika gospodarskega razvoja ugodno. Vseeno pa je jasno vidna nadvlada starejšega prebivalstva na mlajšim.

4.3.3 Visoka različica skupne projekcije prebivalstva

Za visoko varianto je predvideno občutno zvišanje rodnosti iz sedanje vrednosti 1,55 na 2,10. Poleg tega smo predvideli zvišanje neto selitev v občini, ki znašajo trikratno polovično vrednost povprečne izhajajoč iz trenda iz obdobja med leti 1995 in 2015.

Preglednica 17: Predvideno gibanje števila prebivalstva po visoki različici skupne projekcije prebivalstva

Varianta 3 - visoka			
Leto	skupaj_visoka	moški_visoka	ženske_visoka
2015	11.884	5.841	6.043
2016	12.130	5.964	6.166
2017	12.380	6.089	6.291
2018	12.634	6.216	6.418
2019	12.892	6.345	6.548
2020	13.154	6.475	6.679
2021	13.419	6.608	6.811
2022	13.690	6.744	6.946

2023	13.965	6.882	7.083
2024	14.245	7.022	7.222
2025	14.531	7.166	7.365
2026	14.822	7.313	7.510
2027	15.121	7.463	7.658
2028	15.424	7.616	7.809
2029	15.732	7.770	7.961
2030	16.046	7.928	8.118
2031	16.367	8.089	8.277
2032	16.692	8.253	8.439
2033	17.024	8.420	8.604
2034	17.361	8.590	8.771
2035	17.706	8.763	8.943

Po visoki varianti skupne projekcije bo v letu 2035 živel v občini Brezovica 17.706 prebivalcev, kar je za dobrih 5.822 prebivalcev več od trenutnega stanja.

Preglednica 18: Gibanje števila prebivalstva v občini Brezovica (skupna projekcija - visoka varianta) po izbranih starostnih razredih in indeksom staranja po pet-letnih intervalih

Visoka varianta	0-14 let (% celotne populacije)	65+ (% procent celotne populacije)	Skupaj prebivalstva (število)	Indeks staranja
Leto 2015	17,7	16,7	4112	94,3
Leto 2020	15,9	15,5	4537	97,6
Leto 2025	13,3	13,0	4.537	97,6
Leto 2030	13,3	13,8	5.519	103,4
Leto 2035	13,6	13,5	6.434	99,0

Pri pregledu starostnih razredov bodočega razvoja ugotavljamo, da zgolj visoka varianta projekcije obeta pozitiven scenarij bodočega demografskega razvoja. Indeks staranja pri visoki različici bo pozitiven v prid obnavljanju prebivalstva, saj naj bi delež mladih (10-14 let) bil malenkost višji od deleža starejših (65+ let) in s tem bi se sedanja ugodna demografska slika ohranila.

5 Ocena potreb po vrtcih in šolah v občini Brezovica

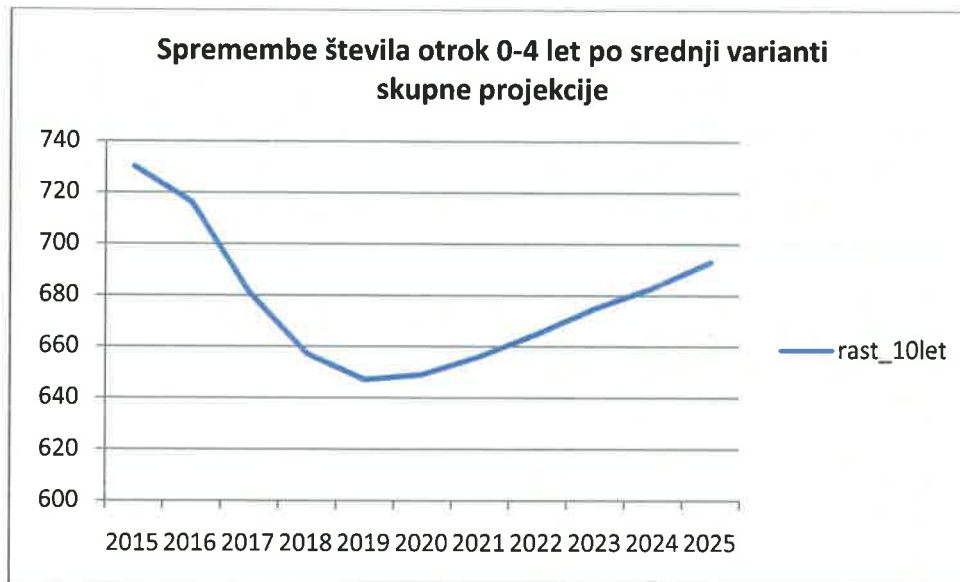
Izhajajoč iz uvodne analize demografskih trendov v občini Brezovica in izdelave projekcij v nadaljevanju podajamo oceno potreb po kapacitetah v vrtcih in šolah. Na podlagi srednje variante skupne projekcije smo pregledali podatke za otroke 0-4 let, ki so izhodišče za potrebe po kapacitetah vrtcev in podatke za otroke med leti 5-14 let, za izhodišče po osnovnih šolah. Izbrani starostni razredi so povzeti po starostnih razredih, ki jih beleži SURS kar je vzrok, da prihaja do odstopanja v enem letu (0-5 za vrtce in 6-14).

Preglednica 19: Število otrok v starostni skupini 0-4 let po skupni projekciji srednje variante

0-4let_ vrtci	skupno število	število dečkov	število deklic
2015	730	369	361
2016	716	376	340
2017	681	364	317
2018	657	351	307
2019	647	341	306
2020	649	334	315
2021	656	338	318
2022	665	343	323
2023	675	347	327
2024	683	352	331
2025	693	357	336
2026	705	363	342
2027	718	370	348
2028	731	376	354
2029	744	383	361
2030	759	391	368
2031	775	399	376
2032	791	408	384
2033	810	417	393
2034	830	427	402
2035	851	438	412

Izračunali smo, da se bo v desetletnem obdobju število otrok znižalo iz začetnih 730 v letu 2015 na 693 v letu 2035.

Grafikon 33: Spremembe števila otrok v občini Brezovica v obdobju 2015-2025

Pri pregledu podatkov za dvajsetletno obdobje smo ugotovili nekoliko ugodnejši trend - po oceni, se bo število otrok po začetnem padcu ponovno pričelo dvigati. V obdobju 2015-2025 smo ugotovili, da se bo število otrok zvišalo za 17%.

Grafikon 34: Spremembe števila otrok v občini Brezovica v obdobju 2015-2035

Izhajajoč iz zgoraj opisanih trendov in Pravilnika o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca predvidevamo, da se bodo v obravnavanem obdobju potrebe po vrtcih zvišale za vsaj pet novih oddelkov (osnova za izračun je 22 otrok na oddelek).

Pri pregledu podatkov o otrocih med 5 in 14 letom starosti, ki se pravilom izobražujejo ali se bodo izobraževali v osnovni šoli smo ugotovili, da se obetajo nekoliko bolj ugodni trendi v primerjavi s trendi vrtčevskih otrok.

Preglednica 20: Število otrok v starostni skupini 5-14 let v obdobju 2015 in 2035

5-14 let_ osnovne šole	skupno število	število dečkov	število deklic
2015	1386	673	713

2016	1404	667	736
2017	1453	690	763
2018	1507	716	791
2019	1550	749	800
2020	1556	769	788
2021	1565	772	793
2022	1550	763	785
2023	1537	764	773
2024	1508	756	752
2025	1472	750	722
2026	1458	757	701
2027	1433	749	684
2028	1418	741	677
2029	1417	736	681
2030	1429	734	694
2031	1448	744	704
2032	1470	756	714
2033	1492	767	725
2034	1513	778	735
2035	1538	791	748

Pregled podatkov po skupni projekciji srednje variante za desetletno obdobje (2015-2025) je pokazal, da se bo število otrok zvišalo iz začetnih 1386 na 1472 v letu 2035. Enako kot pri vrtčevskih otrocih se bo število dečkov zvišalo za več kot število deklic.

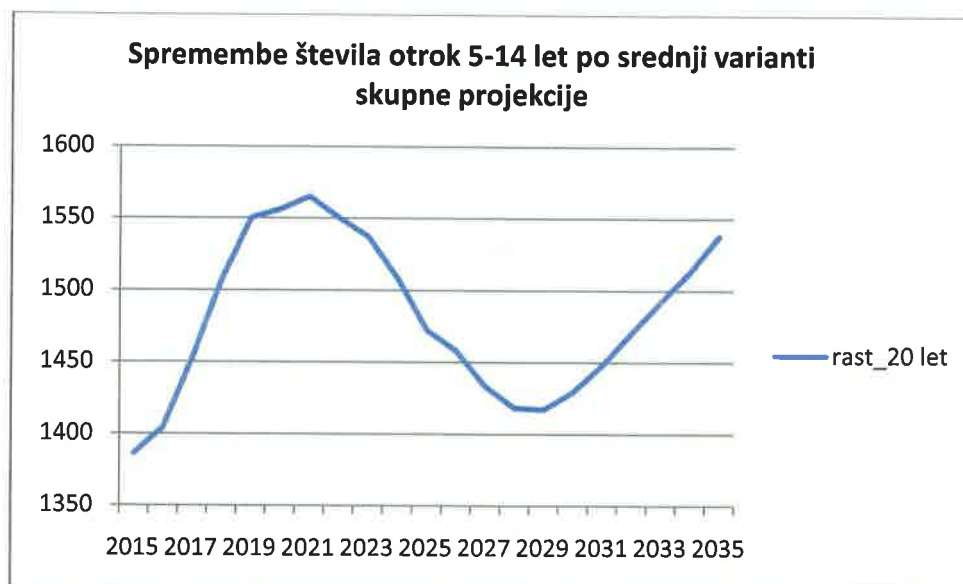
Ugotavljamo, da bo v desetletnem obdobju, med leti 2015-2015, število otrok med 5 in 14 let postopoma naraslo, čemur bo sledil upad, vendar ne pod trenutno vrednost.

Grafikon 35: Spremembe števila otrok v občini Brezovica v obdobju 2015-2025

Podatki skupne projekcije srednje variante za dvajsetletno obdobje so pokazali, da bo po omenjenem padcu po 10 letih prišlo do ponovnega zvišanja števila otrok med 5 in 14 letom.

Grafikon 36: Spremembe števila otrok v občini Brezovica v obdobju 2015-2035

Izhajajoč iz zgoraj opisanih trendov, ki so rezultati srednje variante skupne projekcije in Navodil za graditev osnovnih šol v RS (MIZŠ, 2007), ugotavljamo, da se bodo v dvajsetletnem obdobju zvišale potrebe po novih kapacitetah osnovnih šol za vsaj 5 novih oddelkov (osnova za izračun je 28 otrok na oddelek).

Ugotavljamo, da se bo po skupni projekciji srednje variante število otrok (0-14) zvišalo v dvajsetletnem obdobju in skladno s tem se bodo tudi pojavile nove potrebe po kapacitetah izobraževalnih ustanov. Načrtovanje prostorskih razmestitev kapacitet vzgojno-izobraževalnih ustanov izhaja iz demografskih kazalnikov, politike na področju vzgoje, sociale in družine, pa tudi iz ekonomskih okoliščin, prostorskih pogojev, zasedenosti obstoječih kapacitet, idr. V novo zgrajenih stanovanjskih naseljih se potrebe po tovrstnih ustanovah pojavijo takoj, čez desetletja, skladno s trendi staranja prebivalstva pa naraščajo potrebe po centrih za oskrbo starejših in stanovanj z varstveno oskrbo. Iz zapsanega sledi, da je treba varstvene in šolske objekte načrtovati čim bolj fleksibilno in omogočiti, da se v njih kasneje izvajajo drugačne funkcije. Poleg načrtovanja objektov za rabo, ki jo je možno spreminjati, je pomembno tudi načrtovati kapacitete z večnamensko funkcijo in kjer se lahko sproti dopolnjujejo različne funkcije. Omenjeno se sklada s pregledom podatkov o bodočem številu otrok različnih starosti v občini Brezovica, ki bo po skupni projekciji srednje variante precej dinamično v naslednjih 20 letih.

6 Zaključek in ocena bodočega demografskega razvoja občine Brezovica

V občini Brezovica je v pričetku leta 2017 živel 12.092 prebivalcev, od tega je bilo 5967 moških in 6125 žensk. Občina je nadpovprečno gosto poseljena v primerjavi s slovenskim povprečjem (102 prebivalca/km²), saj je v prvem polletju leta 2017 na enem km² živel 132,6 prebivalcev. V dvajsetletnem obdobju, med leti 1997 in 2017, se je število prebivalstva povečalo za dobrih 3300, saj gre za območje s hitro rastjo števila prebivalstva, kar je posledica suburbanizacije prestolnice in urbanizacije v preteklosti predvsem podeželskih naselij. Skladno z višanjem števila prebivalstva v občini v dvajsetletnem obdobju, se je višala tudi gostota naseljenosti, ki se je zvišala iz začetne vrednosti 95,47 prebivalca/km² na 132,58 prebivalca/km² v letu 2017. V primerjavi s slovenskim povprečjem (101 prebivalca/km²) ima Občina Brezovica višjo, oziroma nadpovprečno gostoto poseljenosti. V celotnem obdobju je bil naravni prirast občine pozitiven z izjemo leta 2015 ko je bilo število umrlih višje za 3 osebe od števila rojenih oseb v občini. Po analizi preteklih demografskih trendov smo ugotovili, da je starostna struktura prebivalcev v občini ugodna. Med leti 2010-2015 je število mlajših (0-14 let) naraščalo in je bilo ves čas višje od števila starejših (65+ let). To pomeni, da se prebivalstvo v občini obnavlja, zaskrbljujoče pa je, da povprečna starost prebivalstva viša, kljub temu da je še vedno starost pod slovenskim povprečjem. Analizirali smo tudi izobrazbeno strukturo, ki je v primeru osnovnošolske in srednješolske izobrazbe primerljiva z deleži na nacionalnem nivoju. Delež prebivalstva z višješolsko izobrazbo je nekoliko višji od deleža na nacionalnem nivoju, kar pripisujemo pozitivnim učinkom suburbanizacije - postopnemu izboljševanju izobrazbene ravni podeželskega prebivalstva zaradi priseljevanja. Ugotovili smo, da je v občini zelo visok delež dnevnih migrantov, ki večinoma migrirajo v Ljubljano ali druge okoliške občine, zgolj približno 20% prebivalstva dela v občini prebivališča.

Matematična projekcija (aritmetična in geometrična ekstrapolacija) je na podlagi dejanskega trenda rasti števila prebivalcev občine Brezovica v obdobju 2007-2017 prikazala, kako naj bi potekala nadaljnja rast števila prebivalcev občine Brezovica do leta 2037 (trend lahko razumemo kot približek verjetnemu dogajanju v prihodnosti v primeru, da se dosedanje okoliščine, ki vplivajo na potek dogajanj ne bodo bistveno spremenile, ob tem pa je še potrebno omeniti, da matematična projekcija ne upošteva rodnosti, umrljivosti in migracij). Iz trenda aritmetične ekstrapolacije sledi, da se bo skupno število prebivalcev občine Brezovica do leta 2037 (glede na leto 2017) povečalo za 2275 prebivalcev. V skupni populaciji se bo v tem obdobju povečalo število predstavnikov tako moškega kot ženskega spola (1.086 moških in 928 žensk več kot leta 2017).

Po geometrični ekstrapolaciji se bo število prebivalcev občine Brezovica do leta 2035 (glede na leto 2017) povečalo za 4394 prebivalcev, pri čemer se bo število predstavnikov moškega spola povečalo za 1912 predstavnikov, število žensk pa se bo povečalo za 2025 predstavnic.

Rezultati projekcije prebivalstva po naravni rasti (upošteva le lastni demografski razvoj, brez migracij) opozarjajo na negativno rast prebivalstva občine Brezovica in postopno zniževanje števila prebivalstva (glede na pripravljene predpostavke in hipoteze na 11.800 prebivalcev v letu 2035 po srednji varianti projekcije (nizka različica projekcije ravno tako predvideva nižanje števila prebivalstva, visoka varianta pa predvideva postopno povišanje prebivalstva zaradi visoke predvidene stopnje rodnosti). Krivca za bodočo negativno demografsko rast občine Brezovica lahko poiščemo v sedanji demografski strukturi občine (primanjkljaj mlajših žensk v nižjih starostnih razredih, kar pomeni, da bo v prihodnje število žensk v rodnem obdobju manjše) in prenizki stopnji celotne rodnosti, ki je potrebna za enostavno obnavljanje prebivalstva. Za enostavno reprodukcijo prebivalstva bi morala znašati vrednost stopnje celotne rodnosti 2,1, pri čemer bi moral biti vsaj en otrok ženskega spola. Ob trenutnem načinu življenja v bolj razvitih državah (kamor se uvršča tudi Slovenija), brez prave in jasno začrtane državne demografske

politike in ob vedno večji socialno-ekonomski stiski mladih, ni mogoče upati na konkreten dvig rodnosti. Vzrok za socialno-ekonomsko šibkost mladih je vse večja brezposelnost mladih, pomanjkanje cenovno primernih stanovanj za mlade družine in visoki stroški kreditiranja stanovanj, špekulacije na nepremičninskih trgih, odvisnost mladih – življenje pri starših, generacijska neenakost, visoki stroški otroškega varstva-vrtci,... To vodi v prelaganje rojstev, oziroma kasnejše načrtovanje družin.

Zaradi prenizke rodnosti in staranja prebivalstva (kot je pokazala analiza lastnega demografskega potenciala ter projekcija po naravni rasti), se v občini Brezovica pojavlja potreba po imigraciji – selitvenem pozitivnem prilivu mlajšega zrelega prebivalstva (z vidika dviga rodnosti bi bilo najprimernejše spodbujati priseljevanje mlajših imigrantk). Glede na analizo demografskih trendov v preteklosti, ko smo ugotovili, da se ohranja ugodna demografska slika ravno zaradi priseljencev, ocenjujemo, da je za prihodnjo ugodno demografsko sliko bistveno nadaljnje priseljevanje prebivalcev.

Ob skupnih predpostavkah (poglavje SKUPNA PROJEKCIJA PREBIVALSTVA) in hipotezah nizke variante skupne projekcije bi se število prebivalcev občine Brezovica do leta 2035 povišalo na 13.276 prebivalcev. Po tem scenariju se bo prebivalstvo občine Brezovica začelo starati, saj bi v letu 2035 znašal indeks staranja 185,2 indeksnih točk (kar pomeni, da bi na 100 oseb starih vsaj 14 let živelo 185,2 oseb starih najmanj 65 let). Ob skupnih predpostavkah in hipotezah srednje variante skupne projekcije bi se število prebivalcev občine Brezovica do leta 2035 povzpelo na 15.433 prebivalcev. Indeks staranja bi v tem primeru znašal 131,5 indeksnih točk. Ugotovili smo, da je srednja varianta tudi najboljši približek matematičnima projekcijama (aritmetična in geometrična ekstrapolacija). Ob hipotezah visoke variante projekcij in skupnih predpostavkah, bi skupno število prebivalcev občine Brezovica v letu 2035 znašalo 17.706. Po visokem scenariju bi indeks staranja v letu 2035 znašal 99 indeksnih točk, kar pomeni, da bi se ohranjala sedanja ugodna demografska slika.

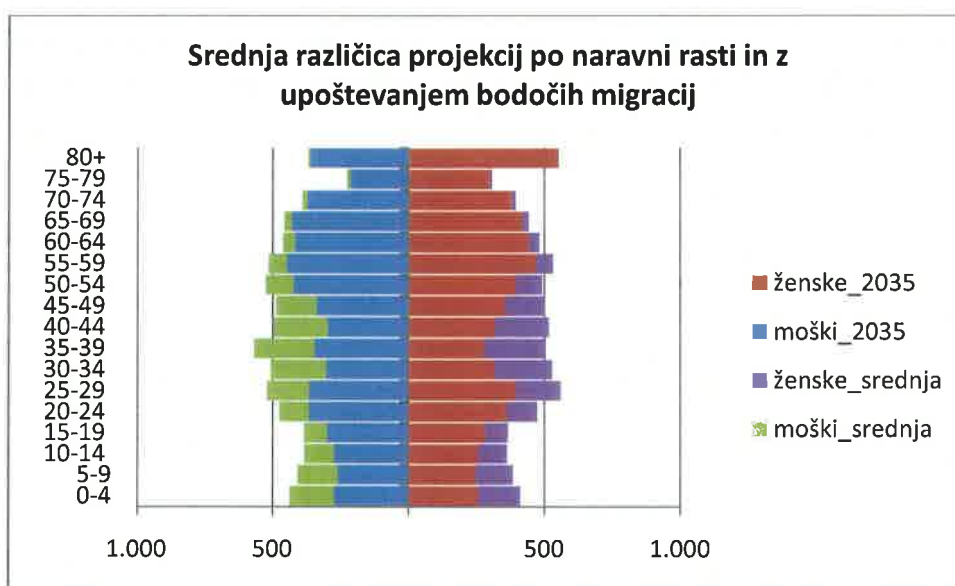
Preglednica 21: Skupni pregled sprememb števila prebivalstva po različnih variant projekcij

	Skupaj_2015	0-14 let_2015	65+_2015
	11920	2117	2420
Spremembe števila prebivalcev			
Projekcija (2035)	Sprememba števila prebivalcev	Sprememba števila mladostnikov	Sprememba števila starostnikov
Naravna projekcija nizka varianta	-396	-808	605
Naravna projekcija srednja varianta	-115	-555	605
Naravna projekcija visoka varianta	155	-300	605
Skupna projekcija nizka varianta	1392	-454	660
Skupna projekcija srednja	3549	272	721

varianta			
Skupna projekcija visoka varianta	5822	1116	781

Demografski razvoj ima vpliv na spremembe prostora, ki so rezultat širših socialno-ekonomskih posledic. Na podlagi opisanega bo prišlo do sprememb potreb po stanovanjih, varstveno-oskrbnih inštitucijah in izobraževalnih ustanovah. Podroben pregled gibanja števila otrok med 0-4 let (vrtčevski otroci) in 5-14 let (osnovnošolski otroci) je pokazal, da se bodo v prihodnje zvišale potrebe po novih kapacitetah vrtcev in osnovnih šol. Glede na to, da so jasno nakazani trendi o staranju prebivalstva v občini pa ugotavljamo, da je potrebno pri načrtovanju novih objektov razmišljati o večnamenskosti in o možni potencialni spremembi namembnosti.

Grafikon 37: Skupna starostna piramida srednje variante projekcije po naravni rasti in skupne projekcije

Primerjava rezultatov skupne projekcije in projekcije po naravni rasti kaže na veliko odvisnost ohranjanja ugodne demografske slike v občini Brezovica od priseljevanja. Skladno s preteklimi trendi bo tudi v prihodnje na pomlajevanje prebivalstva velik vpliv imelo priseljevanje.

Bodoč demografski razvoj navadno pogojuje prebivalstvena politika. Prebivalstveno (demografsko) politiko opredeljuje splet demografskih ciljev, ki jih poskušajo doseči nosilci prebivalstvene politike (država, vlada, občine, nevladne organizacije, društva, stranke, vplivni posamezniki, itd...) z ukrepi in dejavnostmi, ki temeljijo na bolj ali manj splošno sprejetih načelih, normah in vrednotah. Prebivalstvena politika se v ožjem smislu nanaša na obseg, strukturo, porazdelitev prebivalstva in njegovih značilnostih, v širšem smislu pa se nanaša na medsebojni odnos med demografsko, ekonomsko in družbeno reprodukcijo. Način sprejemanja prebivalstvene politike je odvisen od institucionalnih, političnih razmer. Na nekatera področja demografske politike, denimo rodnost in smrtnost, občina ne more pomembneje vplivati, medtem ko lahko bistveno vpliva na „push-pull“ dejavnike selitvenih tokov. Med bistvene dejavnike selitvenih tokov lahko uvrstimo življenjsko raven, kakovost življenja, družbeni napredek in trajnostni razvoj. Recimo, če je namen občine v demografski strukturi povečati število izobraženega prebivalstva z višjo dodano vrednostjo, mora občina poskrbeti za vzvode (recimo možnost zaposlitve in nakupa/pridobitve stanovanja, čisto in privlačno bivalno okolje, kvalitetno preživljanje prostega časa, urejenost infrastrukture, kvalitetna oskrba in storitve, izobraževanje,...), ki bi v občino pritegnili bolj izobražene potencialne migrante. Lokacija občine Brezovica je velik pritegnitveni dejavnik za migrante, saj je dostopna in blizu

prestonice. Menimo, da se bo podoben trend ohranjal tudi v prihodnje, vendar je potrebno skladno s priselitvami zagotoviti nove centralne dejavnosti, ki bodo servirale večjemu številu prebivalstva.

Demografski razvoj ima širše socialno-ekonomske posledice, kot so sprememba potreb po stanovanjih, domovih za ostarele, vrtcih in osnovnih šolah. Posredno se sprememba demografske slike odraža tudi v prostoru. V samem zaključku so podane tabele, ki prikazujejo nekatere izbrane demografske skupine in kazalce (kot posledico bodočega demografskega razvoja) po rezultatih različnih scenarijev (variant) projekcije. Tak razvoj je mogoč le v primeru, da se uresničijo vse predpostavke in hipoteze, ki smo jih vgradili v projekcije, torej rezultati projekcij bolj kot ne služijo občini kot opozorilo kakšen demografski razvoj se ji obeta oziroma kakšnega demografskega razvoja si ne želi. Demografska študija v našem primeru podaja le oceno bodočega demografskega razvoja občine Brezovica, saj konkretni demografski cilji v ciljnem letu 2035 s strani občine niso bili določeni.

Podrobni podatki rezultatov vseh vrst projekcij so v ločenem Excel dokumentu z imenom 230820_255-17-SP Demografska študija občine Brezovica_rezultati projekcij_oddano priloženem na zgoščenki.

7 Viri in literatura

Prebivalstvo Slovenije danes in jutri, 2008 – 2060, 2009. Projekcije prebivalstva EUROPOP2008 za Slovenijo. SURS, Ljubljana.

Občina Brezovica, 2017. Združenje občin, spletni vir. Dostopno na: http://www.zdruzenjeobcin.si/nc/o-zos/obcine-clanice/obcina/obcina-brezovica/?tx_ttcities_pi1%5Bcity_id%5D=90 (citirano junij 2017).

Občina Brezovica, 2017. Občina Brezovica, spletni vir. Dostopno na: <http://www.brezovica.si/obcina-brezovica/> (citirano junij 2017)

SURS, 2017. Podatkovna baza Statističnega urada RS, spletni vir. Dostopno na: <http://www.stat.si/> (citirano junij 2017)

Atlas okolja, 2017. Agencija Republike Slovenije za okolje, spletni vir. Dostopno na: http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso (citirano junij, 2017)

Šijanec, 2011. Stanje in razvojne težnje v občini Brezovica. Diplomsko delo. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Ljubljana.

Malačič J., 2006. Demografija – Teorija, analiza, metode in modeli. Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta, Ljubljana.

United Nations, 2017. World Population Prospects: The 2017 Revision, Department of Economic and Social Affairs – Population Division, New York, 2017.

Gosar, L., et. al., 2006. Demografske metode v prostorskem in urbanističnem planiranju. Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Ljubljana.

Gosar, L., 2010. Projekcije prebivalstva občine Brezovica in novih stanovanjskih območij glede na potrebe izboljšanja opremljenosti z družbeno infrastrukturo - za potrebe izdelave OPN. CELOTA Zavod za razvoj, Brezovica.

UMAR, 2010. Delovna projekcija prebivalstva Slovenije. Dostopno na: http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/sporocila_za_javnost/2013/november/projekcije_prebivalstva.pdf (citirano avgust 2017).

Navodila za graditev osnovnih šol v Republiki Sloveniji, 2007. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ljubljana. Dostopno na: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/razpisi/investicije/inv_6__navodila_OS.pdf (citirano avgust 2017)

Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca, 2000. Pravno-informacijski sistem. Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV3140> (citirano avgust 2017)